

Att Skapa Ringar på Vatten

PONTUS TORSTENSSON 2023
MVEM30 EXAMENSARBETE FÖR MASTEREXAMEN 30 HP
MILJÖVETENSKAP | LUNDS UNIVERSITET

Att Skapa Ringar på Vatten

En kvalitativ studie av Region Skånes Miljövårdsfond

Pontus Torstensson

2023

LUNDS
UNIVERSITET

Pontus Torstensson

MVEM30 Examensarbete för mastersexamen i miljövetenskap – fördjupning i
Tillämpad Klimatstrategi, 30 hp, Lunds universitet

Huvudhandledare: Sofie Sandin Lompar, IIIIEE, Lunds universitet

Externa/biträdande handledare: Helena Lensell, Region Skåne

CEC - Centrum för miljö- och klimatvetenskap
Lunds universitet
Lund 2023

Abstract

Society is facing numerous environmental challenges today and tomorrow. Several global, national, and regional frameworks and instruments are in place to battle the storm. The Regional Council in Scania works with environmental issues through different programs and methods. Miljövärdsfonden is one of these methods, where financial support is allocated to various external projects to further a positive environmental development in the region. This study aimed to investigate Miljövärdsfonden and see how funding from the Regional Council can aid external actors help the environmental progress in Scania. The distribution of funding and the outcome of some of the projects were explored using the project owners' applications and reports. In addition, interviews with seven project owners were conducted to get their views on Miljövärdsfonden. The results show that 223 projects were granted funding between 2013 and 2019. In total, more than 35 million Swedish kronor were granted. There was a somewhat skewed geographical dispersion of fund-granted projects since more than 60% of all the project owners were placed in the southwest of Scania. Out of the 15 projects studied more in-depth, there were some similarities in the outcome. Several projects had an informational impact in that they informed stakeholders about, for example, technical solutions to sustainability problems or the importance of the cultural environment, through education, meetings, or other methods. All the project owners highlighted the simplicity of Miljövärdsfonden compared to other financial support systems. Some of them also expressed that the importance of Miljövärdsfonden lies in the possibility for them to test new ideas and the availability of funding for smaller organizations. According to the project owners, it would be beneficial if some aspects of Miljövärdsfonden were revised.

Hur ekonomiskt stöd till externa aktörer kan gynna miljön i Skåne

Domedagsklockan klämtar alltjämt ljudligt för planeten. Vi står inför flera globala, nationella och lokala miljöutmaningar som kan komma att påverka framtida generationer på ödesdigra sätt. Hur individer och organisationer arbetar med dessa frågor kan vara avgörande för samhällets framtida fortlevnad. Ekonomiskt stöd till en mångfald av externa projekt kan vara ett sätt att låta gräsrotter växa till en skog av miljömässiga möjligheter.

Region Skånes miljöarbete sträcker sig över ett vitt landskap av program, medel och instrument. En aspekt av deras miljöarbete utgörs av Miljövårdsfonden, vilket är ett årligt anslag från den Regionala utvecklingsnämnden som går ut på att medfinansiera externa projekt som förbättrar miljösituationen i Skåne. Den här uppsatsen har kort och gott valt att studera Miljövårdsfonden genom att fokusera på projekten som fonden finansierat mellan 2013 och 2019. Uppsatsen visar på att sammanlagt 223 projekt har beviljats stöd från Miljövårdsfonden, där mer än 35 miljoner kronor har beviljats. Den geografiska spridningen av beviljade projekt är ganska ojämn, där mer än 2/3-delar placerar sig i sydvästra Skåne – vilket kan vara problematiskt om Region Skåne vill att hela Skåne ska gynnas av Miljövårdsfonden. Uppsatsen ger också en djuplodande och nyanserad bild av vilka miljönyttor 15 projekt har lett till. Bland annat har vissa av projekten genomfört aktiviteter som inneburit att påverka människors och företags beteende mot ett mer miljömässigt hållbart leverne, eller för att upplysa om tekniska lösningar på hållbarhetsproblem inom exempelvis byggnadssektorn. Många av projekten lever fortfarande kvar idag på olika sätt, där flera av de beviljade projekten har kunnat bygga vidare på resultaten och på så vis utveckla projekten ytterligare. Uppsatsen har också intervjuat projektägare om hur de uppfattar Miljövårdsfonden som finansieringsstöd. Det de framför allt framhäver är att Miljövårdsfonden är enkelt utformad i jämförelse med andra finansieringssystem. De anser också att fonden möjliggör att de som aktörer kan testa nya idéer – idéer som i normala fall inte ryms inom deras verksamhetsbudget – och där Miljövårdsfondens stöd, enligt en av projektägarna, kan utgöra det lilla frö som växer till något riktigt stort.

Innehållsförteckning

Abstract 3

Hur ekonomiskt stöd till externa aktörer kan gynna miljön i Skåne 4

Innehållsförteckning 5

1. Inledning 7

1.1 Syfte och frågeställning 9

1.2 Avgränsningar 9

2. Bakgrund 10

2.1 Styrmedel 10

2.1.1 Region Skånes Miljövårdsfond 11

2.2 Utvärdering inom miljöområdet 12

2.2.1 Lärande och delaktighet 13

2.2.2 Swecos utvärdering 2013 13

3. Metod 15

3.1 Material 15

3.1.1 Dokument 15

3.1.2 Intervjuer 16

3.2 Studiens analyssteg 17

3.2.1 Analyssteg 1 – kvantitativ innehållsanalys med kvalitativa drag 17

3.2.2 Analyssteg 2 & 3 – kvalitativ textanalys 20

3.3 Urval 22

3.3 Metoddiskussion 24

3.4 Ethisk reflektion 26

4. Resultat 27

4.1 Analyssteg 1 – Miljövårdsfondens beviljade projekt 2013-2019 27

4.1.1. Geografisk fördelning	27
4.1.2. Sammanställning 2013-2019: antal projekt och beviljad summa	29
4.1.3 Organisation	30
4.1.4 Typ av projekt	33
4.2 <i>Analyssteg 2 – slutrapporter</i>	35
4.2.1 Beteendeförändring mot hållbarhet	36
4.2.2 Pedagogik för hållbarhet	37
4.2.3 Grön innovation	38
4.2.4 Teknisk upplysning	39
4.2.5 Nätverk för klimatomställning	39
4.3 <i>Analyssteg 3 – intervjuer med projektägare</i>	40
4.3.1 Verkan	40
4.3.2 Uthållighet	44
4.3.3 Relevans	46
4.3.4 Förändring	49
5. Diskussion	51
5.1 <i>Fördelning av finansieringsstöd</i>	51
5.2 <i>Verkan och uthållighet</i>	53
5.3 <i>Relevans</i>	54
5.4 <i>Förändring</i>	55
5.5 <i>Uppsatsens begränsningar och framtida forskning</i>	56
6. Slutsats	58
Tack	59
Referenser	61
Bilaga 1 – intervjuguide	66
Bilaga 2 – projekt per kommun	68

1. Inledning

Planeten mår inte jättebra. Kollektivt står vi som samhälle inför flera olikartade miljöutmaningar, där det exempelvis pågår två omfattande trender samtidigt: klimatförändringar och förlusten av biologisk mångfald. Det är numer ett faktum att jorden värms upp till följd av mänsklig aktivitet (IPCC, 2022). Detta beror på att en ökad mängd växthusgaser har tillförts till atmosfären genom exempelvis förbränning av fossila bränslen och en omfattande avskogning (Houghton, 2015). Den globala uppvärmningen förväntas bland annat leda till mer extremväder, havsnivåhöjningar, hälsofaror, skogsbränder (Fischer et al., 2021; Houghton, 2015). Samtidigt pågår en accelererad minskning av biologisk mångfald (IPBES, 2019), vilket ibland benämns som den ”sjätte massutrotningen” (se exempelvis Ceballos et al., 2017). En rapport från Världsnaturfonden visar att populationen av fåglar, fiskar, däggdjur, groddjur och kräldjur i snitt har minskat med 69% mellan 1970 och 2018 (WWF, 2022). Minskningen beror framför allt på att viktiga livsmiljöer försvinner till följd av exempelvis ökat skogsbruk, urbanisering, utdikning och ett intensivare jordbruk (IPBES, 2019).

För att klara av de miljöutmaningar vi står inför behöver samhället genomgå flera förändringar. När det kommer till klimatet måste samhället anpassas för framtida risker, men samhället måste också minska utsläppen av växthusgaser i atmosfären för att försöka hålla nere den globala uppvärmningen så mycket det går (IPCC, 2022). Genom Förenta nationernas (FN:s) *Klimatkonvention* och *Parisavtalet* har majoriteten av världens regeringar antagit målet att hålla temperaturökningen under 2°C (Naturvårdsverket, u.å.). I december 2022 formades ett globalt avtal för att förbättra arbetet med den biologiska mångfalden, där cirka 190 länder godtog FN-ramverket *Kunming-Montreal Global Diversity Framework* (Einhorn, 2022; UNDP, 2022).

Sverige har i sin strävan att nå upp till Parisavtalet skapat ett nationellt klimatmål där växthusgasutsläppen ska vara nettonoll senast år 2045 (Regeringskansliet, 2020). Utöver det har Sverige även nationella miljömål som ska fungera som riktmärke för det nationella miljöarbetet, där målen utgör den miljömässiga aspekten av Agenda 2030 – de globala målen för hållbar utveckling. Miljömålen utgörs av ett övergripande generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål, samt ett flertal etappmål (Sveriges Miljömål, 2020).

Agenda 2030, de nationella miljö kvalitetsmålen och generationsmålet ligger även till grund för det regionala miljöarbetet i Region Skåne (Region Skåne, 2021A). Inom organisationen finns olika styrdokument som tillsammans ger en strategisk bild över

regionens mål och vision när det kommer till det interna miljöarbetet, men även för den regionala utvecklingen i stort (Region Skåne, 2022A). I den regionala utvecklingsstrategin *Det öppna Skåne 2030* beskrivs det framtida Skåne på följande sätt:

I Det öppna Skåne ska det finnas en rik biologisk mångfald. Skogar, hav, kuster, sjöar, vattendrag och landskap ska må bra. Ett samhälle med hälsofrämjande miljöer, effektiv resursanvändning, forskning, innovation och teknikutveckling ska lämna ett hållbart och klimatneutralt Skåne för kommande generationer – utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. (Region Skåne, 2020, s. 11).

Däremot pekar den regionala utvecklingstrenden inom miljöområdet till stor del åt motsatt riktning (Region Skåne, 2020). I den regionala utvecklingsstrategin (Region Skåne, 2020) framgår det att det fortsatt är en hög negativ påverkan på Skånes ekosystem, där värdefulla habitat minskar. Den biologiska mångfaldens tillstånd är inte hållbart och många arter är hotade. Därtill är det fortfarande en negativ påverkan på vattendrag, sjöar och havsområden. När det kommer till klimatet har växthusgasutsläppen i regionen minskat, men där det i stället har skett en kraftig ökning av utsläppen utomlands till följd av konsumtion av produkter producerade utanför Sveriges gränser (Region Skåne, 2020). Således behöver miljöarbetet i Region Skåne påskyndas för att vända utvecklingen.

En del av Region Skånes miljöarbete utgörs av Miljövårdsfonden – vilket kommer vara studieobjektet för den här uppsatsen. Region Skånes Miljövårdsfond är ett årligt anslag från den Regionala Utvecklingsnämnden och har funnits sedan 1999 (Region Skåne, 2019). Region Skånes Miljövårdsfond stödjer projekt av utvecklingskaraktär som förbättrar miljösituationen i Skåne och bidrar till att nå de regionala miljömålen samt visionsmålen i den regionala utvecklingsstrategin *Det öppna Skåne 2030* (Region Skåne, 2022B). Mellan åren 1999 och 2019 hade mer än 1500 projektansökningar inkommit till Region Skåne, varav cirka 40% beviljats (Region Skåne, 2019).

Men hur vet en aktör om deras styrmedel gör det som den är tänkt att göra? I värsta fall *tror* en styrmedelsägare att deras intervention resulterar i något som den i själva verket inte alls gör. Aktörer behöver därför emellanåt *utvärdera* sitt arbete. Man måste helt enkelt blicka bakåt för att bättre kunna styra framåt (Vedung, 1997), vilket är precis vad den här uppsatsen ämnat göra. Genom att studera ett sällan studerat ekonomiskt styrmedel – Region Skånes Miljövårdsfond – med hjälp av verktyg från utvärderingsteori, kan uppsatsen ge en nyanserad förståelse av styrmedlet i fråga, samt en fördjupning av forskningen inom utvärderingsteori och det miljövetenskapliga ämnet i stort.

1.1 Syfte och frågeställning

Den här studiens syfte har varit att med hjälp av analytiska verktyg från utvärderingsteori studera hur Region Skånes Miljövårdsfond kan främja den regionala utvecklingen inom miljöområdet i Skåne.

Följande frågeställningar ämnas besvaras:

- 1) Hur har Miljövårdsfondens finansieringsstöd fördelats?
- 2) Vilken verkan och uthållighet har genererats av projekt som Miljövårdsfonden stöttat?
- 3) Hur ser projektägarna på Miljövårdsfondens utformning, samt dess relevans för den regionala utvecklingen inom miljöområdet?

1.2 Avgränsningar

Den här studien har valt att fokusera på de externa aktörer som realiserar projekten, nämligen projektägarna. Även då Region Skåne bidrar med finansieringsstöd så är det externa aktörer som genomför projekten. Studien har därför valt att använda sig av projektägarnas egna ord för att ge en sammanfattande bild av projektens verkan och uthållighet, men den har också velat ge en nyanserad bild av hur projektägarna uppfattar Miljövårdsfonden och dess relevans för den regionala utvecklingen inom miljöområdet. Begreppet *utveckling* är erkänt oklart (Hettne, 2008), men för den här studien innebär *regional utveckling inom miljöområdet* en medveten förändring som leder till en miljömässig förbättring av rådande förhållanden inom Skånes gränser.

Studien har valt att endast titta på projekt som blivit beviljade stöd mellan åren 2013 och 2019. Detta beror på två saker: först har konsultföretaget Sweco (2013) gjort en utvärdering av Miljövårdsfonden för tidigare år. Sedan har projekten även behövt vara genomförda och slutrapporterade. Det vore därtill omöjligt att göra en fullständig analys av alla 223 projekt mellan 2013 och 2019, varvid ett urval har gjorts. Urvalet beskrivs i detalj i metod-avsnitt 3.3. Studien har inte heller fokuserat på genomförandegraden av projekten.

2. Bakgrund

2.1 Styrmedel

Uppsatsen har valt att utgå ifrån en studie som Naturvårdsverket (2012) gjort angående styrmedel kopplat till Sveriges miljö kvalitetsmål, eftersom de nationella miljö kvalitetsmålen också är vägledande inom Region Skånes miljöarbete. Däremot gör Miljö vårdsfondens mångfaldsfokus det till ett styrmedel som sträcker sig över ett brett spektra av interventioner (se nedan, 2.2.2 Swecos utvärdering 2013), vilket försvårar en preciserad litteraturgenomgång.

Miljö vårdsfonden är en form av ekonomiskt styrmedel och förenklat är ett styrmedel en del av en interventionskedja (se figur 1)(Naturvårdsverket, 2012). Ett ekonomiskt styrmedel vill förändra en aktörs beteende genom antingen piska (exempelvis bestraffning genom skatt) eller morot (exempelvis incitament genom bidrag) och en *åtgärd* är sedan hur aktören handlar till följd av styrmedlet, varvid en *effekt* uppkommer (eller inte)(Naturvårdsverket, 2012).

Figur 1: Förenklad interventionskedja

Modellen ger en förenklad visualisering av den interventionskedja som ett styrmedel ingår i.

De två sista rutorna i figur 1 utgörs alltså av den externa parten, vilket i detta fall innebär projektägarna. Det är projektägarna som utför den åtgärd (projektet) som Miljö vårdsfonden medfinansierar och som förväntas leda till en önskvärd effekt. Naturvårdsverket (2012) skriver att ekonomiska styrmedel exempelvis kan användas för att skapa bättre förutsättningar för verksamheter och ny teknik som är till nytta rent samhällsekonomiskt, men som ännu inte kan bära sig rent marknadsmässigt. Därtill kan ekonomiska styrmedel användas i de fall då det inte finns någon befintlig marknad för varor eller tjänster, såsom för biologisk mångfald eller öppna landskap (Naturvårdsverket, 2012). Det är viktigt att återigen påpeka att Miljö vårdsfonden

sträcker sig över flera olika typer av interventioner, men där det på ett övergripande plan ska vara projekt som har ett miljöfokus.

2.1.1 Region Skånes Miljövårdsfond

I dokumentet *Riktlinjer för Region Skånes Miljövårdsfond* (Region Skåne, 2021C) preciseras syftet och målet med Miljövårdsfonden på följande sätt:

Region Skånes Miljövårdsfond syftar till att stimulera, medfinansiera och på andra sätt stödja insatser som förbättrar miljösituationen i Skåne och bidrar till en hållbar utveckling. Fondens övergripande mål är att medverka till måluppfyllelse av de Regionala miljömålen, den Regionala utvecklingsstrategin 'Det Öppna Skåne 2030' och Regionala utvecklingsnämndens mål. (Region Skåne, 2021C, s. 1).

Projekten som stöts av Miljövårdsfonden bidrar till att förverkliga målen och främja en hållbar utveckling på olika sätt, där alla projekt som beviljas ska ge en nytta för Skåne (Region Skåne, 2022B). Det finns vissa krav som ställs på projekten. Exempelvis måste alla projekt vara av pilot- demonstrations- eller utvecklingskaraktär och ska inte vara längre än två år (Region Skåne, 2021C).

Region Skåne (2021C) ger exempel på fyra typer av projekt som kan genomföras:

- Kartläggning, exempelvis förstudier, inventeringar;
- Tillämpad forskning, till exempel steget efter grundforskning;
- Information, exempelvis utbildningar, nätverk;
- Konkreta åtgärder, till exempel konferenser, filmer, böcker.

Därefter finns det flera möjliga ämnesinriktningar för projekten. Projekten kan exempelvis påverka människors konsumtionsmönster, resvanor och företags investeringsvilja. Vissa projekt kan inbegripa innovativa tekniklösningar. Andra projekt kan innebära en vård av och utveckling av natur- och kulturmiljö, eller skydd och bevaring biologisk mångfald (Region Skåne, 2021C). Region Skåne eftersträvar en geografisk och ämnesmässig spridning av projekt (Region Skåne, 2019).

De organisationer som kan söka stödet innefattar bland annat lärosäten, företag, föreningar, kommuner och endast i enstaka fall beviljas stöd till privatpersoner eller enskilda firmor (Region Skåne, 2019; Region Skåne, 2021C). Stöd ges inte till projekt som har i syfte att utföra grundforskning eller investeringar i privat egendom och inte heller ges stöd till projekt som är pågående eller är ofullständigt finansierade (Region Skåne, 2021C). Därtill ges inte riktade företagsstöd eller stöd till projekt som faller inom kommunernas egna ansvarsområden (Region Skåne, 2019).

Miljövårdsfonden finansierar 50% av ett projekts totala kostnader oavsett storlek på bidrag (Region Skåne, 2015; Region Skåne, 2021C). Storleken på det finansieringsstöd Miljövårdsfonden delar ut har varierat mellan åren (intervju, Lensell, 2022). Tillförda medel har vanligtvis sträckt sig mellan 2,5 och 4,5 miljoner kronor (Region Skåne, 2019). Under vissa år har även pengar från Klimatsamverkan Skåne (ett samarbete mellan Länsstyrelsen, Skåne kommuner och Region Skåne) delats ut till projekt, vilket för vissa år har påverkat hur mycket stöd Miljövårdsfonden delar ut (intervju, Lensell, 14 december 2022).

2.2 Utvärdering inom miljöområdet

Själva idén med utvärdering är ”pinsamt enkel” (Vedung, 2004, genom Mickwitz, 2006, s. 10, *egen översättning*). I sin enklaste form innebär utvärdering att bestämma värdet av något (Huitema et al., 2011). Utvärderingspraktiken har en lång historia som sträcker sig bakåt flera hundra år (Crabbé & Leroy, 2008; Vedung, 1997; Scriven, 1991). Men det är endast under de senaste decennierna som intresset för utvärderingar inom miljöområdet har tagit fart på allvar (Mickwitz, 2009; Knaap & Kim, 1998), där exempelvis Europeiska kommissionen har visat ett stort intresse (Schoenefeld & Jordan, 2019).

Ett problem är att miljöområdet präglas av en enorm komplexitet (Mickwitz, 2003) som också byggs in i utvärderingsteorin och praktiken. Det finns sålunda en uppsjö av olika idéer och metoder för att göra utvärderingar (Alkin et al., 2012; Huitema et al., 2011; Mickwitz, 2003). En utvärdering är normativ till sin natur och behöver därför *utvärderingskriterier* för att de normativa utlåtandena ska ha en bas att stå på (Venmans, 2012; Mickwitz, 2006). Mickwitz och Hildén (2004) beskriver användandet av utvärderingskriterier som ett sätt att ”specificera de dimensioner eller aspekter av det instrument som undersöks i syfte att kunna bestämma meriterna av instrumentet i fråga” (Mickwitz & Hildén, 2004, ss. 144-145, *egen översättning*). Utvärderingar inom miljöområdet brukar bedöma kriterier såsom verkan, måluppfyllelse och kostnadseffektivitet (Huitema et al., 2011). Däremot efterfrågar vissa forskare även utvärderingar som inkluderar ett mer pluralistiskt syn- och tillvägagångssätt, just för att stärka utvärderingens användbarhet (Mickwitz, 2009). I och med miljöområdets komplexitet, så efterfrågas exempelvis att utvärderingar också implementerar mindre använda kriterier, metoder och aspekter (se exempelvis Huitema et al., 2011).

2.2.1 Lärande och delaktighet

Enligt Per Mickwitz (2006) är lärande ett av de viktiga berättigandena för en utvärderings existens. Möjligheterna att lära sig från utvärderingar är åtskilliga och lärdomar finns att dra oavsett om den aktuella aktören är en enskild individ eller en större organisation (Mickwitz, 2006). För den här studien är förhoppning att lärandet ska vara mångfaldigt. Dels handlar det om att styrmedelsägaren (Region Skåne) får ta del av styrmedelsmottagarnas (projektägarnas) erfarenheter. Det handlar också om att projektägarna kan lära sig och inspireras av varandra, men också av sig själva genom introspektion. Studien hoppas därtill att lärdomarna kan ta sig utanför direkt berörda intressenter genom att bidra till den kumulativa vetenskapen kring styrmedel, utvärdering och det miljövetenskapliga ämnet i stort.

Flera forskare (se exempelvis Huitema et al., 2011; Mickwitz & Birnbaum, 2009; Christie, 2003; Patton, 1997) framhäver betydelsen av delaktighet i utvärderingar. Från att främst ha förespråkats av de mer konstruktivistiskt lagda forskarna har även mer positivistiskt grundade forskare insett värdet av att göra fler intressenter delaktiga i utvärderingsprocessen (Huitema et al., 2011). Det finns däremot flera olika sätt att använda sig av idén om delaktighet (Alkin et al., 2012). För den här studien har delaktighet inneburit att empiriskt utgå ifrån projektägarnas egna erfarenheter. Dels i syfte att ge dem möjligheten att uttrycka sina tankar kring deras egna projekt, men också deras uppfattning om Miljövårdsfonden utformning och betydelse för den regionala utvecklingen inom miljöområdet. Region Skåne har även varit delaktiga i studiens utformning, samt gett värdefull kunskap kring Miljövårdsfonden och dess handläggningsprocess.

2.2.2 Swecos utvärdering 2013

Konsultbolaget Sweco genomförde 2013 en utvärderingsstudie av Miljövårdsfonden på uppdrag av Region Skåne (Sweco, 2013). Underlaget för studien var interna dokument från Region Skåne, intervjuer med handläggare och med projektägare, samt en enkätundersökning hos projektägare. Projekten som bedömdes var främst från 2008-2012 (Sweco, 2013).

Swecos (2013) utvärdering visar på att det har varit svårt att bedöma hur väl Miljövårdsfondens mål har uppfyllts, då de interna målen var många och inte alltid mätbara. De anser dock att arbetet med Miljövårdsfonden har följt de riktlinjer som funnits och att Region Skåne därmed också närmat sig måluppfyllelse (i den mån det gått att uppskatta) (Sweco, 2013). Utvärderingen framhåller också att projekten tycks ha lett till positiva miljöeffekter, men att effekterna framför allt gäller på kort sikt, samt att projekten varit relativt små (Sweco, 2013).

Utvärderingen av Sweco (2013) visade därtill på att 90 procent av projektägarna ansåg att Miljövärdsfonden har varit mycket värdefull för deras organisation. Studien visade också att 80% av projektägarna ansåg att Miljövärdsfondens finansieringsstöd i mycket hög grad har bidragit till att projektet har kunnat genomföras.

Sweco (2013) ger en sammanfattande bedömning av Miljövärdsfonden, vilket presenteras i form av tabell 1 nedan. Både i Swecos (2013) utvärdering och intervjuer med handläggare på Region Skåne framhävs det att Miljövärdsfonden framför allt har en bred inriktning, där Miljövärdsfonden strävar efter en variation bland projekt (Sweco, 2013; intervju, Lensell, 14 december 2022).

Tabell 1: Swecos bedömning av Miljövärdsfonden

Tabellen rymmer de karakteriserande dragen hos Miljövärdsfonden enligt Sweco (2013).

Miljövärdsfonden bedöms vara:	Miljövärdsfonden bedöms <i>inte</i> vara:
Bred & öppen	Smal & fokuserad
Möjliggörande	Styrande
Mångfaldsstödjande	Stora strategiska satsningar
Projektorienterad	Processororienterad

3. Metod

3.1 Material

Studien har analyserat två typer av empiriskt material: dokument och intervjuvar. Nedan följer en beskrivning av hur materialet har samlats in.

Valet har gjorts att anonymisera projekten till i så hög grad som möjligt, eftersom det för uppsatsen endast är relevant med projektens innehåll. Därmed framgår inte projektnamn, namn på projektägare, eller annan information som på ett tydligt sätt synliggör projektidentiteten.

3.1.1 Dokument

Dokumentunderlaget för den här studien har främst bestått av projektansökningar och slutrapporter om projekten.

Projektansökningarna är det underlag som primärt används av handläggare för att bestämma vilka projekt som bör beviljas stöd från Miljövårdsfonden (intervju, Lensell, 14 december 2022). I ansökningen ska flera delar av projektet beskrivas. Projektets mål, syfte och genomföringsplan ska tydligt framgå. Förväntade kostnader ska specificeras och projektets medfinansiering ska anges. Slutligen ska projektets miljönytta vara tydligt beskriven, samt hur det är tänkt att projektresultaten ska leva vidare (Region Skåne, 2021C). Sammanlagt har 223 projektansökningar analyserats.

Slutrapporterna är de dokument som skickas in efter att projekten har genomförts. Rapporten ska beskriva ”projektets alla delar” (Region Skåne, 2021C, s. 3). Sammanlagt har 15 slutrapporter analyserats.

Vidare har även styr-, policy- och riktlinjedokument använts för att skapa en bild över hur styrmedelskontexten ser ut, såsom uttalade visioner och mål. Men dessa dokument har inte använts i något av analysstegen.

Alla dokument har samlats in via Region Skånes databaser. På grund av antalet dokument som varit tillgängliga, samt deras utspridda placering i Regions Skånes databaser, har metoden bestått av en iterativ process för att identifiera relevanta dokument – forskaren har *sökt*, *tolkat* och *sällat*.

3.1.2 Intervjuer

Studien har även använt sig av intervjuer för att fullfölja syftet och besvara frågeställningarna.

Först genomfördes intervjuer med ansvarig handläggare på Region Skåne för att komplettera de dokument som finns om Miljövårdsfonden. Denna form av expertintervju har främst använts för att ge kontextuell kunskap om Miljövårdsfondens utformning och handlägningsprocess och är därför inte en del av studiens resultat.

Den här studien har även använt sig av semistrukturerade djupintervjuer med 7 projektägare. En semistrukturerad intervju innebär enligt Bryman (2018) att forskaren har en intervjuguide med på förhand specificerade teman och frågor, men där det finns utrymme för ändringar och anpassningar under intervjuens gång. Intervjumetoden är lämplig för att skapa detaljerad och djupgående data utefter respondenternas egen förståelse och tolkning av en process eller företeelse (Bryman, 2018).

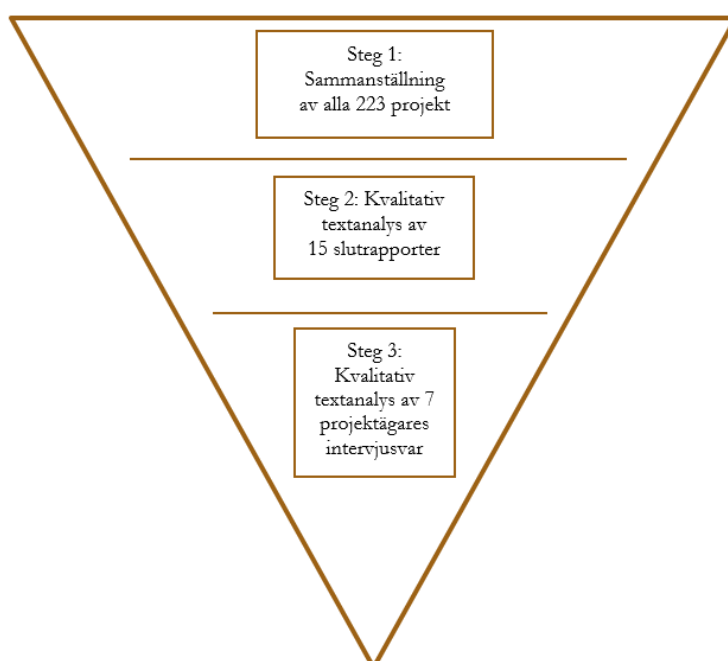
Intervjuerna har därför använts för att få en bild av projektens utfall. Genom att ha semistrukturerade djupintervjuer efter analysen av projektrapporterna (analyssteg 2), öppnar det upp för att intervjuguiden har kunnat anpassas efter respektive projektägare. Exempelvis har kontrafaktiska frågor använts för att påvisa om Miljövårdsfonden haft en egentlig påverkan på specifika projekt, eller om projekten hade kunnat få liknande resultat även utan den regionala projektfinansieringen. Intervjuerna har också använts för att påvisa diskrepanser mellan rapporterna och intervjusvaren, där tid kan vara en påverkande faktor på projektägarnas erfarenhet kring projekten. Således utgjorde intervjuerna med projektägarna en viktig komplettering till dokumentanalysen för att besvara frågeställning 2. Intervjuerna ämnade också ge en djupare förståelse för hur projektägarna ser på Miljövårdsfondens betydelse i förhållande till den regionala utvecklingen inom miljöområdet. Därför utgjorde intervjuerna den viktigaste datakällan för att besvara frågeställning 3.

Intervjufrågorna var inspirerade av de utvärderingsfrågor som finns i Mickwitz (2003), Huitema et al. (2011) och Fischer (1995), men där frågorna har anpassats till kontexten för den här studien. Ytterligare frågor har adderats som är direkt härledda ur styrmedelskontexten. Se intervjuguide i Bilaga 1.

Efter medgivande från respondenten spelades intervjun in på Microsoft Teams för att därefter transkriberas. Under transkriberingen färgkodades relevanta delar efter respektive kriterium, för att sedan färgkodas ytterligare en gång där respektive analysfråga besvarades. Utvalda delar av materialet lades därefter in i en tabell för att på ett enkelt sätt samla relevant information.

3.2 Studiens analyssteg

Analysen har genomförts i tre steg – se figur 2 nedan. Steg 1 utgjorde den mest övergripande av de tre analysnivåerna, där syftet har varit att ge en sammanställning av alla 223 projekt genom en kvantitativ innehållsanalys med kvalitativa drag. I steg 2 ökade detaljnivån, där en mer utförlig kvalitativ textanalys av 15 projektrapporter genomfördes. Steg 3 utgjorde den sista analysnivån. Här var det fokus på en mer detaljerad kvalitativ textanalys av intervju svaren från 7 projektägare.

Figur 2: Studiens analysnivåer

Modellen visar studiens tre analyssteg, där det för varje steg blir en mer detaljerad analys.

3.2.1 Analyssteg 1 – kvantitativ innehållsanalys med kvalitativa drag

Den här studien har i ett första steg gjort en sammanställning av alla 223 projekt som blivit beviljade stöd mellan 2013 och 2019. Sammanställningen genomfördes med hjälp av en innehållsanalys av projektansökningarna av de beviljade projekten mellan 2013 och 2019. Innehållsanalysen präglades framför allt av en kvantitativ metodik, men där det i vissa fall även krävdes en mer kvalitativ tolkning av materialet.

Den kvantitativa innehållsanalysen är en metod för att kvantifiera innehållet i ett material, såsom texter, för att finna mönster eller andra språkliga företeelser (Bergström & Boréus, 2012; Bryman, 2018). Enligt Bryman (2018) präglas metoden av att utföra analysen på ett systematiskt sätt, där forskaren försöker skala bort sin subjektivitet i så stor grad som möjligt. Bergström & Boréus (2012) anser att styrkan hos en kvantitativ innehållsanalys bygger på att forskarens egen spekulering exkluderas och att det som analyseras är explicit uttryckt, det så kallade *manifesta* innehållet. Andra forskare argumenterar för att även det latenta innehållet, det vill säga det som uttrycks implicit i texterna, bör analyseras för att textens mening och innebörd ska framträda (Bryman, 2018). Därmed kan det vara svårt att i vissa fall skilja på vad som skiljer en kvantitativ innehållsanalys från en kvalitativ. Bryman (2018) menar exempelvis att det inte går att konstruera en kodningsmanual som inte kräver ett visst mått av tolkning från forskarens sida.

Det analytiska ramverket för innehållsanalysen har bestått av fyra kategorier: *organisationstyp*, *typ av projekt*, *geografiskt område* samt *beviljad summa*. Kategoriseringen har främst inneburit att systematisera det manifesta innehållet i projektansökningarna. Detta har gjorts genom att koda respektive projekt i ett kodningsschema (se tabell 2) i programmet Microsoft Excel utefter en kodningsmanual (se tabell 3). Kodningsmanualens syfte är att komplettera kodningsschemat genom att ge en mer utförlig beskrivning av kategorierna och på så sätt instruera kodarna hur kodningen ska genomföras (Bryman, 2018). Men i de flesta fall har det på ett explicit sätt framgått i materialet vilken kod som ska tillämpas, till exempel genom att projektägarna själva benämnt sig som exempelvis ett *företag* – varvid en tolkning av det implicita innehållet i projektansökningarna inte behövt göras.

Under kategoriseringen av *typ av projekt* var det däremot stundtals svårt att koda vissa projekt, exempelvis på grund av att projekten bestod av flera mål eller aktiviteter. Därav gjordes valet att ett projekt kan kodas som flera projekttyper. I de fall då projekten blev kategoriserade som fler än en projekttyp gavs de ett värde på 1 (en projekttyp), 0,5 (två projekttyper), 0,33 (tre projekttyper) eller 0,25 (fyra projekttyper).

Tabell 2: Kodningsschema för analyssteg 1

Tabellen visar de koder som använts under respektive kategori.

Id	Organisationstyp	Typ av projekt	Geografiskt område	Beviljad summa
M-nr	P = Privat O = Offentlig L = Lärosäte M = Myndighet	K = Kartläggning F = Forskning I = Information Å = Åtgärder	Namn	Summa

Tabell 3: Kodningsmanual för analyssteg 1

Tabellen presenterar den kodningsmanual som använts för att på ett systematiskt sätt koda varje projekt baserat på deras projektansökan.

Kategori	Exempel	Förklaring
Organisationstyp		
Privat (P)	Företag, privatperson, enskild firma	Organisation som i första hand har någon form av affärsverksamhet, såsom ett företag, samt privatpersoner som ansvarar för projektet i sitt eget namn.
Offentlig (O)	Kommun, myndighet, museum	Organisation som i första hand bedrivs med hjälp av offentliga medel, såsom en myndighet, eller som utgör sig själva för att vara en verksamhet inom offentlig sektor.
Förening (F)	Ideell förening, ekonomisk förening, stiftelse, idrottsförening	Organisation med fler än en person och som främst genomför verksamhet i ideellt syfte.
Lärosäte (L)	Universitet, högskola, folkhögskola	Organisation vars primära syfte är att bedriva forskning eller utbildning.
Typ av projekt		
Kartläggning (K)	Kartläggning, förstudier, inventeringar, litteraturöversikt	Om projektet genomför en studie med fokus på att ge ett kunskapsunderlag utan någon direkt tillämpbar aspekt.
Tillämpad forskning (F)	Steget efter grundforskning och förstudier	Om projektet syftar till att utföra en studie som inte innefattar 'kartläggning'.
Information (I)	Utbildningar, nätverk, informationsspridning	Om fokus för projektet är att sprida kunskap, men inte i form av 'konkret åtgärd' (t.ex. konferens).
Konkreta åtgärder (Å)	Konferenser, filmer, böcker, festival, anläggning av våtmark,	Om projektresultatet är något som ger en fysisk påverkan (såsom anläggning av våtmark), en produkt eller ett evenemang.
Geografiskt område		
Namn på geografiskt område		Namn på ort i projektansökan.
Bidragsstorlek		
Summa		Summa i SEK

En del av metoden utgjordes av att omvandla kategoriseringen av geografiskt område till kartor. Detta har gjorts i programmet QGIS där spatial data, såsom digitala kommungränser i Skåne, först laddades ner från Statistikmyndigheten SCB (SCB, u.å.) Därefter importerades den geografiska datan från analyssteg 1, varvid två kartor manuellt skapades i programmet.

3.2.2 Analyssteg 2 & 3 – kvalitativ textanalys

Den här studien har också använt sig av en metod som Esaiasson et al. (2019) benämner *kvalitativ textanalys*. Metoden innebär kortfattat att forskaren gör en intensiv läsning av materialet för att utröna textens väsentliga innehåll (Esaiasson et al. 2019). Detta görs genom att ställa frågor till materialet för att se om texten, eller forskaren själv, kan besvara frågorna (Ibid). Enligt Esaiasson et al. (2019) lämpar sig metoden även för intervjuer och således har den använts för att analysera både slutrapporter och intervjusvar.

Mer specifikt har studien valt att göra en *systematiserande* analys, där fokus enligt Esaiasson et al. (2019) ligger på att tematiskt och systematiskt lyfta fram innehållets mening. Det handlar då om att synliggöra väsentliga aspekter av materialet och ordna ett komplext innehåll utefter enklare kategorier (Ibid.). För den här studien har det inneburit att utvärderingskriterierna *verkan*, *uthållighet*, *relevans* och *förändring* utgör den systematiken, det vill säga de kategorierna som innehållet har ordnats utefter. Nedan i tabell 4 följer en kortfattad beskrivning av respektive kriterier baserat på Mickwitz (2003) och sedan hur kriteriet har tillämpats i den här studien. Därtill har studien valt att addera ett kriteriet *förändring*. Det här kriteriet baseras inte på någon direkt utvärderingsteoretisk litteratur, utan är härledd ur styrmedelskontexten och den gängse strävan efter att optimera styrmedel.

Tabell 4: studiens utvärderingskriterier

Tabellen ger en förklaring av de utvärderingskriterier som uppsatsen har använt sig av.

Verkan	Ämnar identifiera den verkan som påtagligen beror på styrmedlet och dess följder (Mickwitz, 2003). I kontexten av den här studien har det handlat om att identifiera vad projekten lett till, samt om projektens verkan är avhängt Miljövårdsfondens stöd.
Uthållighet	Ämnar undersöka hur långvariga effekterna har varit från ovan nämnda verkan (Mickwitz, 2003). För den här studien har det inneburit två saker: hur länge anser projektägarna att projektresultaten har hållit i sig, samt om de har utvecklat eller tagit projektet vidare.
Relevans	Ämnar förstå om styrmedlet och dess mål täcker relevanta miljöproblem (Mickwitz, 2003). För studiens kontext innebär det att undersöka hur projektägarna ser på Miljövårdsfondens utformning, samt dess betydelse för den regionala utvecklingen inom miljöområdet. Därmed har studien valt att öppna upp relevans-kriteriet något, just för att kunna ställa frågor som sträcker sig bortom det ursprungliga kriteriets något snäva syftesformulering.
Förändring	För den här studien handlar kriteriet om att lyfta fram de förändringsförslag som projektägarna lyfter fram i slutrapporten eller intervjun. Kan inbegripa flera typer av förändringar, exempelvis angående ansökningsprocessen eller uppföljning.

Det är också kriterierna som avgjort vilka typer av analysfrågor som använts för att lyfta fram innehållets mening, se tabell 5 nedan. Vilka analysfrågor som valts har därför varit avgörande för studiens resultat. För det är som Per Mickwitz (2009) påminner oss om – svaren vi får beror på frågorna vi ställer. För att anpassa den kvalitativa textanalysen till den här studien har frågorna därför härletts ur tre domäner: utvärderingslitteratur, styrmedlets utformning och kontext, samt studiens syfte och frågeställningar. Eftersom det är en kvalitativ metod är analysfrågorna breda och öppna för att ge utrymme för en tolkande analys av materialet.

Tabell 5: analysfrågor för kvalitativ textanalys

Tabellen visar de frågor som har använts i analyssteg 2 och 3. Frågorna är underordnade respektive kriterium: verkan, uthållighet, relevans och förändring.

Verkan
Vad har projektet resulterat i? Vad har projektets syfte/mål varit? Hade projektet kunnat genomföras utan stöd från Miljövärdsfonden? Om ja, hur hade utfallet i så fall blivit?
Uthållighet
Hur länge har 'verkan' hållit i sig? Har projektet utvecklats/tagits vidare? Vad har påverkat uthålligheten hos projekten?
Relevans
Vilken betydelse har projektet för den regionala utvecklingen inom miljöområdet? Vilken betydelse har Miljövärdsfonden för den regionala utvecklingen inom miljöområdet? Vad finns det för fördelar med Miljövärdsfonden?
Förändring
Vad finns det för nackdelar med Miljövärdsfonden? Hur kan Miljövärdsfonden förbättras?

3.3 Urval

Målet med urvalet har varit att få en bred palett av projekt. Valet har gjorts för att bibehålla Miljövärdsfondens inneboende mångfald och bredd när det kommer till olika typer av projekt. Detta baseras på ett metodologiskt antagande att det vore ofördelaktighet för studiens resultat att reducera Miljövärdsfondens projektpluralism med ett alltför snävt urval i och med studiens syfte och frågeställningar. Valet av urvalskriterier har också gjorts i samråd med styrmedelsägaren, Region Skåne, där de uttryckligen har föredragit en analys av helheten.

Med det sagt måste ett adekvat urval av projekt göras för att studien ska kunna genomföras på ett systematiskt sätt. Eftersom analysen genomförts i tre steg har även urval av material anpassats till respektive analysnivå – se tabell 6 nedan.

Tabell 6: urvalskriterier.

Tabellen visar de kriterier som har använts i urvalet av projekt.

Generella kriterier
<ul style="list-style-type: none">○ Projekt som beviljats mellan år 2013 och 2019.
Kriterier för steg 1 – sammanställande innehållsanalys
<ul style="list-style-type: none">○ Alla 223 projekt som beviljats stöd ska ingå.○ Inga kriterier för urval.
Kriterier för steg 2 – kvalitativ textanalys av slutrapporter
<ul style="list-style-type: none">○ Ska vara 15 av projekten från steg 1.○ Variation på organisationstyp:<ul style="list-style-type: none">• privat• offentlig• förening• lärosäte○ Variation på projekttyp:<ul style="list-style-type: none">• kartläggning• forskning• utbildning• konkreta åtgärder.○ Variation på bidragsstorlek:<ul style="list-style-type: none">• 0 – 79 999• 80 000 – 199 999• 200 000 – >500 000○ Det ska finnas någon form av slutrapport om projektet.<ul style="list-style-type: none">• Slutrapport ska vara längre än 2 sidor.
Kriterier för steg 3 – kvalitativ textanalys av intervjuer
<ul style="list-style-type: none">○ Ska vara 7 av projekten från steg 2.○ Ska vara variation på organisationstyp.○ Ska vara variation på projekttyp.

Tabell 6 utgjorde således ramverket för hur urvalet genomfördes. Nyckelordet är *variation*, ett begrepp som på ett tydligt sätt måste förklaras för att kunna operera som urvalskriterium. Att söka efter variation innebär i det här fallet att forskaren ska sträva

efter skillnader i urval snarare än likheter, samt att valen av projekt ska baseras på urvalets helhet.

Urvalet har också varit avhängt den respons som projektägarna gett. I många fall har det inte varit möjligt att genomföra en intervju, exempelvis på grund av att kontaktuppgifterna till projektägare inte varit uppdaterade, eller att projektägaren inte har haft tid att medverka.

Urvalet av projekt för analyssteg 2 och 3 visas i tabell 7 nedan.

Tabell 7: urval av projekt

Tabellen visar de projekt som har analyserats i steg 2 och 3. År, organisationstyp, typ av projekt och beviljad summa framgår.

Steg 2	Steg 2 & 3
Projekt 1: 2013, (P), (K), 125 000	Projekt 9 & Projektägare 9A: 2015, (F), (I), 70 000
Projekt 2: 2013, (L), (K), 200 000	Projekt 10 & Projektägare 10B: 2016, (O), (K), 250 000
Projekt 3: 2014, (O), (I/Å), 150 000	Projekt 11 & Projektägare 11C: 2016, (O), (I), 200 000
Projekt 4: 2014, (F), (I/Å), 308 000	Projekt 12 & Projektägare 12D: 2017, (O), (K), 275 000
Projekt 5: 2014, (F), (Å), 50 000	Projekt 13 & Projektägare 13F: 2018, (F), (K/I/Å), 245 000
Projekt 6: 2015, (L), (F), 195 000	Projekt 14 & Projektägare 14G: 2018, (P), (Å), 230 000
Projekt 7: 2015, (L), (F), 150 000	Projekt 15 & Projektägare 15H: 2019, (O), (Å), 50 000
Projekt 8: 2019, (P), (Å), 59 000	

3.3 Metoddiskussion

En vetenskaplig studie består oundvikligen av metodologiska val som forskaren gör. I avsnitten ovan har den här uppsatsens metodologiska val redovisats, varvid det kan vara av värde att diskutera vissa aspekter av de valen.

Först och främst har den här studien valt att till största del utgå ifrån projektägarnas egna ord. De dokument som använts i två av analysstegen utgjordes av projektansökningar och slutrapporter författade av projektägarna själva. Utöver dokumenten har även intervjuer med projektägare genomförts där det var det faktiskt sagda som utgjort det empiriska materialet för det sista analyssteget. Kvalitativ forskning har i vissa fall kritiserats då den baseras på subjektiva uppfattningar av verkligheten (Bryman, 2016). Att utgå ifrån endast en empirisk källa, i det här fallet projektägaren, kan vara problematiskt. Det finns ingenting som garanterar att slutrapporterna eller respondenterna beskriver den faktiska verkligheten, eller ens

deras upplevda verklighet – deras utsagor *kan* vara fullständigt fabricerade. Men den här uppsatsen utgår ifrån antagandet att den information som framgått i dokument och intervjuer är sanningsenlig, eftersom det är omöjligt att granska varje enskilt fall på tidsutrymmet för den här studien.

Inom utvärderingsteori framhålls metoden *triangulering* som ett sätt att stärka en studies resultat. Det finns flera olika varianter av triangulering, men det kan exempelvis innebära att studien använder sig av flera datakällor för en eller flera analysmetoder (Mickwitz, 2003). Den här studiens metod bestod av en innehållsanalys som utgick ifrån projektansökningarna, samt en kvalitativ textanalys som i ett första steg utgick ifrån projektens slutrapporter, för att sedan också analysera projektägarnas intervjusvar. Därmed har studien använt sig av tre olika datakällor för varje projekt som analyserats med hjälp av två olika metoder. Således har diskrepanser och tvetydigheter kunnat lyftas fram mellan datakällorna och på så sätt styrka studiens tillförlitlighet.

Det kvalitativa förhållningssättet inom vetenskap handlar ofta om att ge en djupare förståelse framför en bred och generaliserbar kunskap (Bryman, 2018). Det är något som den här uppsatsen har ämnat att göra. Däremot kan det vara svårt inom den kvalitativa forskningen att ge en tillräckligt transparent och konkret tolkningsapparat för att tillgodose läsaren med en adekvat uppfattning om hur kopplingar mellan material, forskarens resonemang och studiens slutsatser har gjorts (Bryman, 2018). Den här studien har försökt angripa problemet genom att på ett transparent sätt redogöra för hur kodning och tolkning har genomförts. Däremot är det omöjligt att helt skala bort forskarens subjektivitet, exempelvis när det kommer till konstruktionen av en kodningsmanual (Bryman, 2018) eller tolkningen av en text (Esaiason et al., 2019).

Det är viktigt att påpeka att eftersom analysen har grundat sig på projektägarnas egna ord, både när det kommer till slutrapporter och intervjuer, har det i vissa fall använts termer såsom *effekt* av projektägarna, varvid den här studien har använt sig av samma term – även då det nödvändigtvis inte behöver vara en faktisk effekt. Att kontrollera varje projekt i realiteten, det vill säga bortom det uttalade eller skrivna ordet, hade varit omöjligt med tanke på studiens tidsbegränsning.

3.4 Etisk reflektion

Den etiska aspekten är alltid viktig inom vetenskapliga studier då forskaren har ett ansvar gentemot människor som medverkar, men också gentemot dem som kan tänkas påverkas indirekt av studiens resultat (Vetenskapsrådet, 2017). Särskilt viktigt för den här studien har varit att tillhandahålla intervjurespondenterna med en transparent och tydlig kommunikation. Respondenterna, i det här fallet projektägarna, kontaktades via mejl där en beskrivning gjordes av uppsatsens syfte, datahantering och vad själva intervjun skulle innebära. Alla respondenter har från start fått vetskap om att de kommer att anonymiseras, där även namn på organisation och projekt har dolts. I mejlet framlades också att jag som forskare varit oberoende från Region Skåne och att medverkandet i studien är helt frivillig. Detta är enligt Kvale Och Brinkman (2014) viktigt för att säkerställa att studien sker på rättvisa och korrekta grunder. I vissa fall kan det vara svårt att upprätthålla en professionell distans till intervjupersonen, då en viss relation hinner etableras och som kan påverka resultatet något (Kvale & Brinkman, 2014). Detta är något som har försökts motarbetas genom att upprätthålla en neutralitet gentemot samtalsämnet, samt att ställa samma frågor till alla respondenter, men där utrymme har lämnats för anpassade följdfrågor.

4. Resultat

4.1 Analyssteg 1 – Miljövårdsfondens beviljade projekt 2013-2019

Första delen av detta kapitel presenterar resultatet från analyssteg 1: en sammanställning av alla 223 projekt som beviljats stöd mellan 2013 och 2019. Sammanställningen har genomförts med hjälp av det analytiska ramverk som presenterades i Metod-avsnitt 3.1.1. Ramverket utgjordes av fyra kategorier: *organisationstyp, typ av projekt, beviljad summa, samt geografiskt område.*

Analyssteg 1 har ämnat bidra till att besvara frågeställning 1:

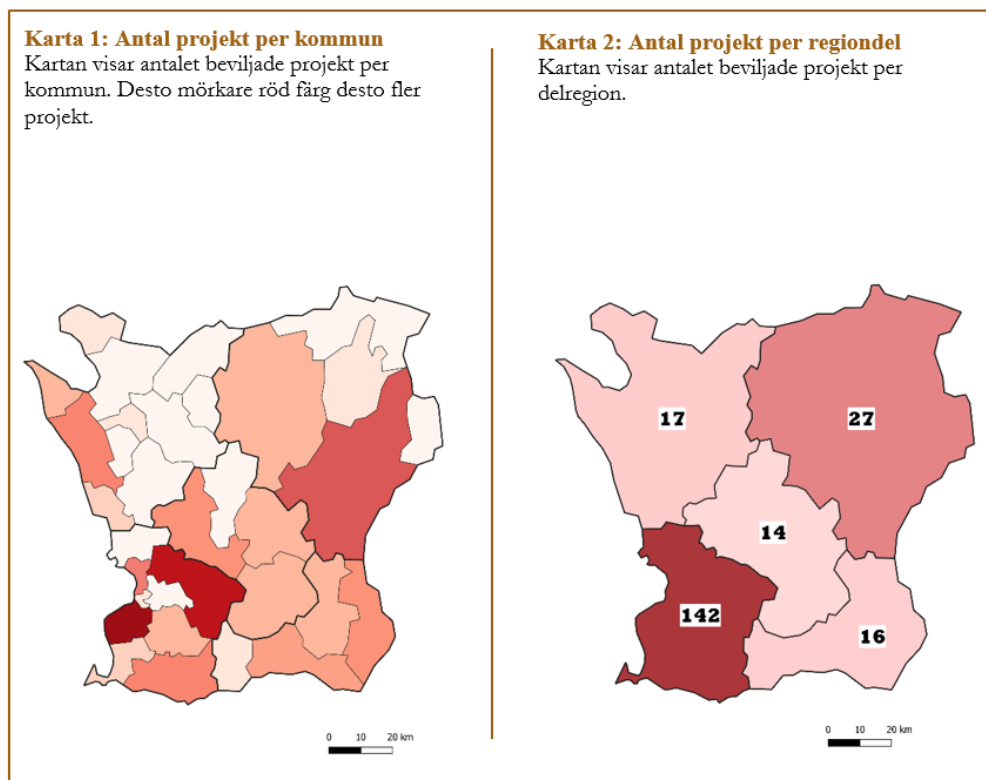
- *Hur har Miljövårdsfondens finansieringsstöd fördelats?*

4.1.1. Geografisk fördelning

Den geografiska fördelningen av finansieringsstöd visualiseras i de två kartorna nedan (karta 1 och karta 2). Kategorisering har utgått ifrån de kontaktuppgifter som explicit har framgått i projektägarens ansökan. I vissa fall har det varit den projektansvariges bostadsadress som angetts, i andra fall har det i stället varit den ansvariga organisationens adress. Således visar inte kartorna nödvändigtvis var effekterna av projekten skapats.

Karta 1 visar fördelningen av projekt per kommun: desto mörkare röd färg desto fler projekt. I karta 2 har en uppdelning av regionen gjorts i fem delar: nordväst, sydväst, centrala, nordöst och sydöst. I karta 1 visualiseras uppdelningen genom de mörkare gränslinjerna. Karta 2 visualiserar de sammanlagda projekten för alla

kommuner i respektive del av regionen. För fullständig redovisning för varje kommun se *bilaga 2*.

Den sydvästra delen av regionen har överlägset störst andel av projekten: 142 stycken eller 64%. Flera stora aktörer inom regionen har sina säten i Malmö, Lund eller Lomma. Exempel på dessa är Länsstyrelsen (17 projekt), Lunds universitet (11 projekt), Sveriges Lantbruksuniversitet (12) eller Energikontoret (10 projekt). Malmö har flest beviljade projekt på 60 stycken, följt av Lund på 55 projekt. Staffanstorps och Kävlinge är de kommuner av regiondelens 9 kommuner som inte har tillskrivits några beviljade projekt i kategoriseringen.

Näst största del är den nordöstra med 27 projekt eller 12%. Där är Kristianstad den kommun med flest antalet beviljade projekt, 22 stycken. Två kommuner, Bromölla och Osby, har inga beviljade projekt i delregionen.

Den nordvästra är den regiondel som har flest kommuner, 11 stycken, men också flest kommuner som inte har några beviljade projekt: 5 stycken. Flest projekt har Helsingborg (7) och Höganäs (4). Sammantaget har nordvästra delen tillskrivits 17 projekt, vilket är cirka 8%.

Centrala delen av regionen utgörs av fyra kommuner. Höör har inga beviljade projekt, vilket innebär att de tre övriga kommunerna (Eslöv, Sjöbo och Hörby) tillsammans har 14 beviljade projekt eller 6% av totalen.

Den sydöstra regiondelens fyra kommuner har alla tillskrivits minst ett beviljat projekt, där Simrishamn har flest (6 projekt). Regiondelen har sammanlagt 16 projekt, vilket ger 7%.

Av projektansökningarna har 5 stycken angett kommuner som ligger utanför Skåne. I två av ansökningarna är det inte explicit angivet någon plats, varvid de fallen kategoriserats som 'framgår ej'.

4.1.2. Sammanställning 2013-2019: antal projekt och beviljad summa

Totalt har 223 projekt beviljats stöd av Miljövärdsfonden mellan åren 2013 och 2019. Tabell 8 nedan visar den årliga fördelningen utefter: antalet projekt, totalt finansieringsstöd, genomsnittligt stöd per projekt, samt det största och minsta beviljade stödet.

I genomsnitt beviljades 32 projekt per år. Antalet projekt per år har varierat. Vart tredje år (2013, 2016, 2019) var antalet beviljade projekt något mindre: 19-24. Åren däremellan (2014, 2015, 2017, 2018) var antalet beviljade projekt högre: 30-46.

Den totala summan som Miljövärdsfonden beviljade 2013-2019 uppgick till drygt 35 miljoner kronor. Det innebär att Miljövärdsfonden i genomsnitt delade ut cirka 5 miljoner kronor per år. Baserat på det totala antalet projekt (223) ger det en genomsnittlig summa på 157 393 kronor.

Genomsnittet per projekt per år framgår i den fjärde kolumnen. Där ser vi att summan varierar mellan 126 567 kronor (2018) och 190 677 kronor (2016).

Den minsta beviljade summan för ett projekt uppgick till 11 000 kronor (2019), där projektägaren var en *offentlig* organisation och projektet var av typen *konkreta åtgärder*. Den största summan uppgick till 500 000 kronor (2014 & 2015). Projekten var av typen *information/konkreta åtgärder* (2014) samt *tillämpad forskning* (2015), där projektägarna var en *offentlig* organisation respektive ett *lärosäte*.

Tabell 8: generell sammanställning

Tabellen visar för varje år: antal projekt, total utdelad summa i svenska kronor, genomsnittliga summan per projekt, samt det största och minsta beviljade stödet.

År	Antalet beviljade	Summa	Genomsnitt per projekt	Minsta/största
2013	20	3 518 500	175 925	32 000/455 000
2014	46	6 787 320	147 550	12 500/500 000
2015	44	6 713 000	152 568	20 000/500 000
2016	24	4 576 250	190 677	45 000/400 000
2017	40	6 707 000	167 675	20 000/330 000
2018	30	3 797 000	126 567	12 000/350 000
2019	19	2 999 500	157 868	11 000/460 000
Totalt 2013-2019	223	35 098 570	157 393	
Genomsnitt	32/år	5 014 081 sek/år		

4.1.3 Organisation

Det analytiska ramverket för typ av organisation har bestått av fyra kategorier: *privat*, *offentlig*, *lärosäte* och *förening*. Figur 3 visar den årliga fördelningen av finansieringsstöd för projekt per organisationstyp. Minst antal projekt för ett år hade kategorin *lärosäte* år 2016 med 2 stycken. Flest beviljade projekt, 17 stycken, hade kategorin *offentlig* år 2014. Störst variation på antalet beviljade projekt har kategorin *offentlig*: från 3 (2013 och 2019) till 17 (2014). Minst variation har kategorin *privat*: från 5 (2013, 2016, 2019) till 12 (2018). 2019 var fördelningen av antal projekt som jämnast: *privat* och *offentlig* hade 5 projekt, *lärosäten* hade 3 projekt och *föreningar* hade 6 projekt.

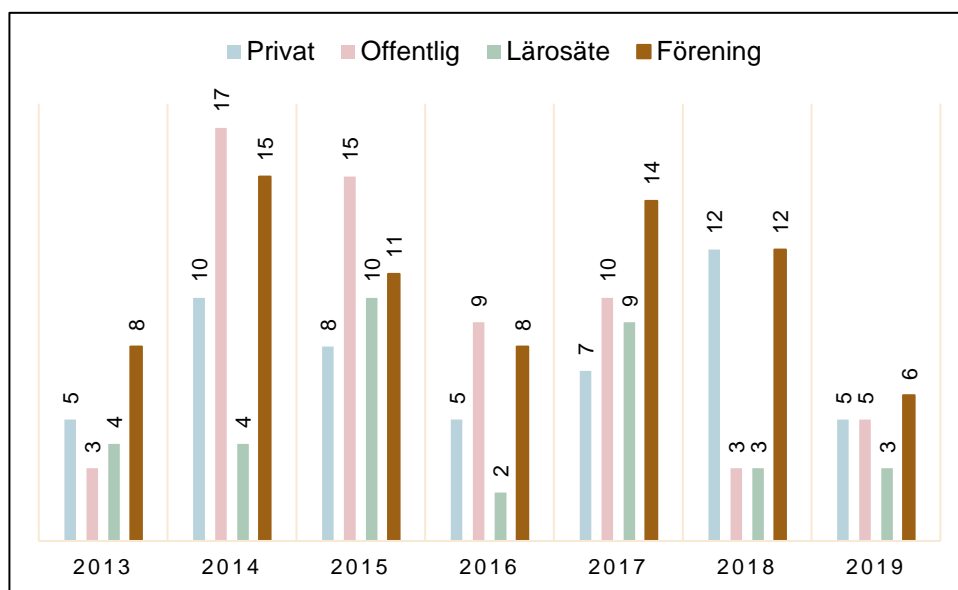
Sammantaget betyder det att 74 av alla 223 projekt (33%) som beviljades 2013-2019 hade en *förening* som projektägare. Inom kategorin finns det två organisationer som beviljats flest projekt. Hållbar Utveckling Skåne har fått 7 projekt beviljade och Segeåns Vattendragsförbund och Vattenråd har 4 beviljade projekt.

Naturskyddsföreningen har fått 7 projekt beviljade, men utslaget på ett flertal föreningskontor. Därefter är det två organisationer, Energivision Syd och Hushållningssällskapet, som var och en har fått tre projekt beviljade. Resterande 57 projekt inom kategorin är fördelade på organisationer med ett till två beviljade projekt vardera.

Näst mest beviljade projekt hade kategorin *offentlig* på 62 stycken eller 28%. Av de 62 projekt inom kategorin *offentliga* organisationer har 21 projekt beviljats för Länsstyrelsen. Olika kommuner i Skåne har sammantaget fått 16 projekt beviljade, varav Lunds Kommun står för 6 av de projekten. En tredje stor aktör har varit Energikontoret Syd som har 10 beviljade projekt.

Privata organisationer, såsom företag och privatpersoner, hade sammantaget 52 projekt, vilket ger 23% av totalen. Inom de *privata* organisationerna är det Krinova AB som fått flest projekt beviljade, 4 stycken. De övriga organisationerna har fått ett eller två projekt beviljade.

Minst antal projekt hade *lärosäten* som projektägare: 35 stycken eller 16%. Av de 35 beviljade projekten är 34 av dem fördelade på fyra stora aktörer. Lunds universitet och Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) har båda fått 12 projekt beviljade. Därefter kommer Högskolan Kristianstad på 7 projekt och Malmö Universitet som fått tre projekt beviljade. Tre av de fyra lärosätena ligger i sydvästra Skåne, medan Högskolan Kristianstad ligger i nordöstra delen av regionen.

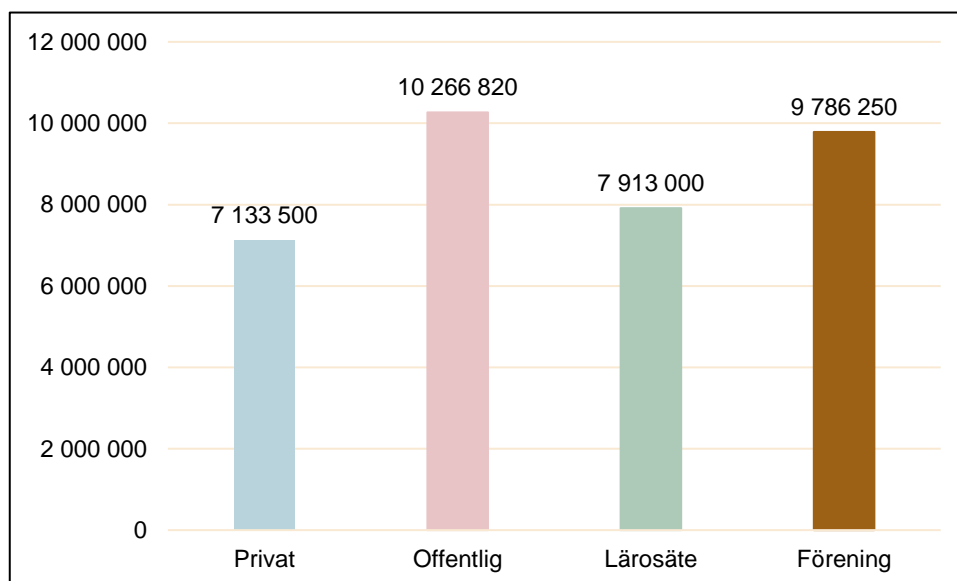
Figur 3: Antal projekt per organisationstyp

Diagrammet visar antalet projekt per år för respektive organisationskategori.

Figur 4 presenterar den sammantagna fördelningen av finansieringsstöd för respektive organisationskategori. Diagrammet visar den sammanlagda summan i svenska kronor per organisationstyp.

Offentliga organisationer och *föreningar* har blivit beviljade störst summa 2013-2019, med 28% (cirka 10,3 Mkr) respektive 27% (cirka 9,8 Mkr) av de cirka 35,1 miljoner kronorna. Av de offentliga organisationerna har Länsstyrelsen fått den sammantaget största summan beviljat 2013-2019, drygt 3,3 miljoner kronor för sina 21 projekt. Näst störst summa har Energikontoret blivit beviljade då de sammanlagt fått drygt 2,2 miljoner kronor för 10 projekt. Den *förening* som fått största sammanlagda summan är Hållbar Utveckling Skåne som fått cirka 1,1 miljoner kronor beviljat. *Lärosäten* är den tredje största kategorin med 23% eller knappt 8 miljoner kronor. Projekt sökta av Lunds universitet har blivit beviljade en summa på sammanlagt cirka 3,7 miljoner kronor. SLU har fått 2,2 miljoner kronor beviljat för sina projekt. *Privata* organisationer har fått minst stöd beviljat 2013-2019 med drygt 7,1 miljoner kronor eller 20%. Krinova AB, som hade flest beviljade projekt inom kategorin, har också fått den sammantaget största summan beviljat: 600 000 kronor.

Den genomsnittliga summan per projekt för *föreningar* och *privata* organisationer är lägst, med cirka 132 000 kronor respektive cirka 137 000 kronor. De *offentliga* organisationerna har sammanlagt fått störst finansieringssumma beviljat med cirka 10,3 miljoner kronor. Utslaget på 62 projekt ger det en genomsnittlig summa på cirka 166 000 kronor per projekt, vilket är näst mest av de fyra kategorierna. Vi ser att den organisationstyp som fått minst antal projekt beviljade – *lärosäten* – har fått störst genomsnittligt finansieringsstöd per projekt: cirka 226 000 kronor. Det är 37% mer än det genomsnittliga projektet inom *offentliga* organisationer, 64 % mer än det genomsnittliga anslaget för *privata* organisationer och 71% mer än det genomsnittliga projektet för *föreningar*.

Figur 4: Summa per organisationstyp

Diagrammet visar i SEK det sammantagna finansieringsstödet per organisationskategori för 2013-2019.

4.1.4 Typ av projekt

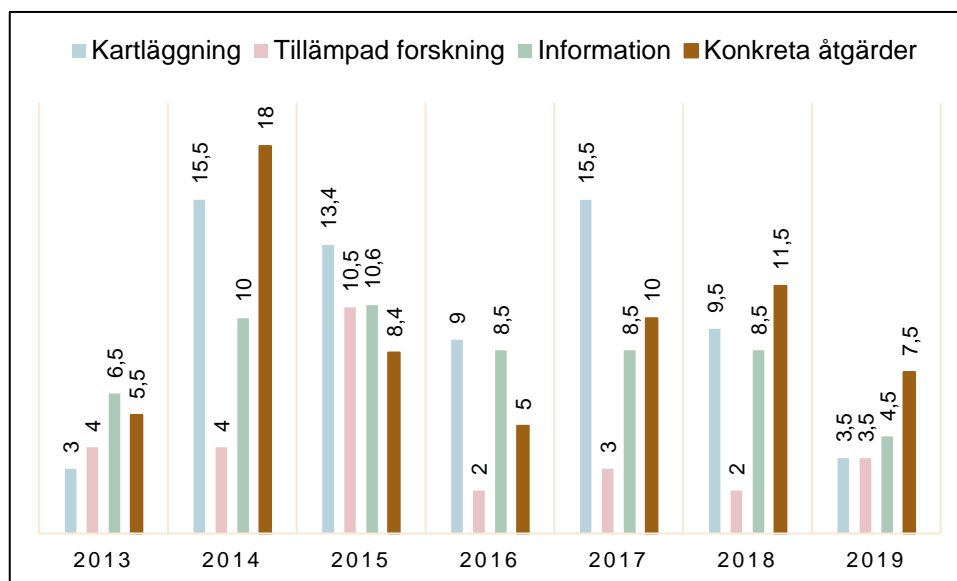
Den här delen presenterar resultatet från kategoriseringen av 'typ av projekt', vilket använde sig av fyra kategorier: *kartläggning*, *tillämpad forskning*, *information* och *konkreta åtgärder*. Projekten har i vissa fall även kategoriserats som flera projekttyper, eftersom projektansökningarna kunde innehålla mål eller aktiviteter inom fler än en kategori. Projekt har därmed tilldelats ett värde på 1, 0.5, 0.33 eller 0.25 beroende på om projektet inbegripit flera projekttyper.

Figur 5 visar antalet projekt inom varje kategori för respektive år. Diagrammet visar att det varit stor variation för projekttyp beroende på år. Exempelvis går *kartläggning* från 3 projekt 2013 till 15,5 projekt 2014. Minst variation har kategorin *information*, där största skillnaden är mellan 2015 (10,6 projekt) och 2019 (4,5 projekt).

Den sammantagna fördelningen för alla projekt 2013-2019 för respektive kategori ser ut som följande: *kartläggning* är den projekttyp som har mest beviljade projekt med 69,4 stycken eller 31%. Tätt följt kommer *konkreta åtgärder* med 30% eller 65,9 projekt. Tredje flest har kategorin *information*: 57,1 projekt eller 26%. Minst antal

projekt har *tillämpad forskning* med 13%, vilket är lika med 29 projekt. Största skillnaden mellan kategorierna uppgår till 18 procentenheter (*kartläggning* och *tillämpad forskning*).

Den enda kategori som domineras av en organisationstyp är *tillämpad forskning*, där *lärosäten* utgör projektägaren för mer än två-tredjedelar av projekten. Resterande kategorier är relativt jämnt fördelat mellan de olika organisationstyperna.

Figur 5: Antal projekt inom respektive typ av projekt

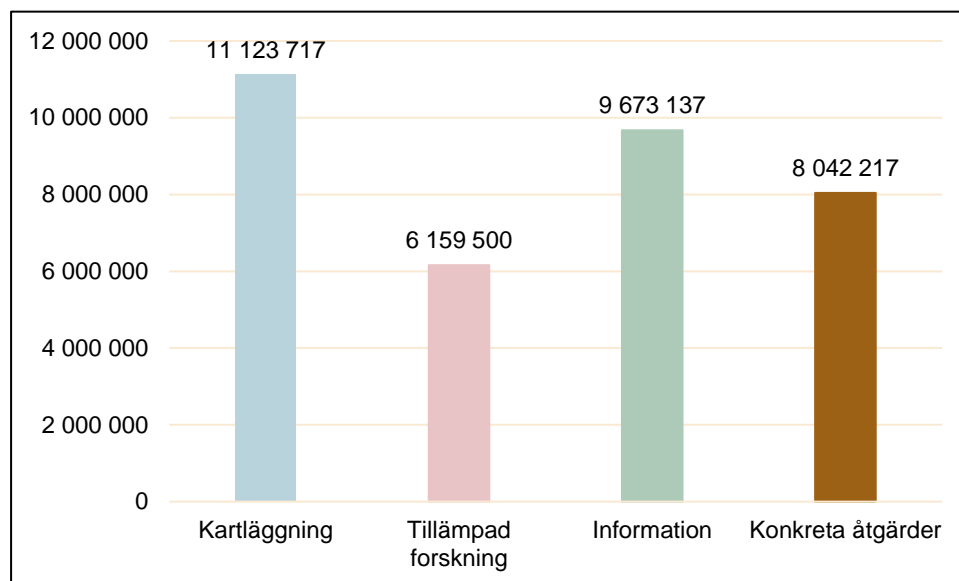
Diagrammet visar antalet projekt inom respektive projekttyps-kategori per år.

Figur 6 visar den sammantagna summan för 2013-2019 per kategori. I de fall då projekten blivit kategoriserade som fler än en projekttyp, har summan delats på samma antal kategorier (det vill säga 2, 3 eller 4).

Störst summa, drygt 11,1 miljoner kronor, har projekttypen *kartläggning* beviljats, vilket innebär 32% av totalen på cirka 35 miljoner kronor. Näst mest har projekt av typen *information* blivit beviljade: drygt 9,6 miljoner kronor eller 28%. Tredje mest har *konkrete åtgärder* fått, med en summa på cirka 8 miljoner kronor, vilket är lika med 23%. Minst har gått till *tillämpad forskning*, där 17% eller drygt 6,1 miljoner kronor. Här är den största skillnaden mellan kategorierna 15 procentenheter (*kartläggning* och *tillämpad forskning*).

Det genomsnittliga finansieringsstödet för projekt inom kategorin *tillämpad forskning* var på cirka 212 000 kronor, vilket är den största genomsnittliga summan.

Konkreta åtgärder hade den minsta genomsnittliga summan per projekt, med cirka 122 000 kronor. Näst störst genomsnittlig summa hade kategorin *information*: drygt 169 000 kronor. På tredjeplats finner vi *kartläggning*, med cirka 160 000 kronor. Det genomsnittliga finansieringsstödet för *tillämpad forskning* var 74% större än genomsnittet för projekttypen *konkreta åtgärder*.

Figur 6: Summa per typ av projekt

Diagrammet visar i SEK det sammantagna finansieringsstödet per projekttyps-kategori för 2013-2019.

4.2 Analyssteg 2 – slutrapporter

Det andra analyssteget – den kvalitativa textlysen av slutrapporter – har vägletts av ett antal analysfrågor för två av kriterierna: verkan och relevans. Kriterierna har därmed använts som ett sätt att systematisera innehållet i slutrapporterna genom analysfrågorna. Det vore omöjligt att beskriva alla detaljer av projekten, varvid de mest väsentliga bitarna har redovisats. De delar av innehållet som varit av värde för den här studien har därigenom lyfts fram, antingen genom referat eller direkta citat.

Fem induktiva teman har uppkommit genom den kvalitativa textanalysen, varvid de använts för att strukturera resultatet: *beteendeförändring mot hållbarhet, pedagogik för hållbarhet, grön innovation, teknisk upplysning* samt *nätverk för klimatomställning*.

Analyssteg 2 har ämnat bidra till att besvara frågeställningarna 2 och 3:

- *Vilken verkan och ut hållighet har genererats av projekt som Miljövårdsfonden stöttat?*
- *Hur ser projektägarna på Miljövårdsfondens utformning, samt dess relevans för den regionala utvecklingen inom miljöområdet?*

4.2.1 Beteendeförändring mot hållbarhet

Fyra av projekten (1, 5, 12, 13) hade gemensamt att de först och främst ville skapa en beteendeförändring hos aktörer eller individer mot ett mer hållbart förhållningssätt mot sin omgivning.

Tre av projekten (1, 12, 13) riktade sig mer mot större aktörer, såsom företag och kommuner. Projekt 1 genomförde först en kartläggning av företag om deras intresse kring grön affärsutveckling. Därefter kontaktades antingen företagen individuellt och erbjöds kunskap om grön affärsutveckling, eller så bjöds företagen in till gemensamma informationsträffar. Projekt 1 argumenterar i slutrapporten för att projektets betydelse bottnar i att de ”skapar hållbara företag som gör hållbara affärer och som blir förebild för andra företag” (Slutrapport 1, s. 1). Utifrån slutrapporten framgick det att sammanlagt 140 företag deltog på någon av träffarna som projekt 1 anordnat i olika delar av Skåne.

Projekt 12 fokuserade också på företag, men i syfte att förändra deras beteende angående resor i arbetslivet. Projektet genomfördes genom en förstudie, vilket bland annat innehöll en beteendevetenskaplig analys kring normer och värderingar kring resande i företagen, samt en modellutveckling för att kunna arbeta med olika typer av företag.

Projekt 13 fokuserade på matsvinn och projektet riktade sig mot olika typer av mottagare, men baserat på slutrapporten framgår det att det stora fokuset var på större aktörer inom olika sektorer, såsom kommuner och företag. Projekt 13 har bestått av flera olika aktiviteter som haft skilda mål. Men det övergripande syftet för projektet har varit att försöka minska matsvinnet i regionen. Förhoppningen har varit att samverkan, kunskapsutbyte och inspiration ska kunna leda till att mindre mat slängs, vilket vore positivt för miljö och klimat. Bland annat utvecklades ett arbetsnätverk med olika aktörer för att jobba gemensamt med matsvinnproblematiken. Flera

aktörer samarbetade också för att genomföra olika aktiviteter kopplade till fokusområdet på Malmö-festivalen. Projektet har också lett till att kommuner har utmanats att halvera sitt matsvinn till 2030, varvid 11 kommuner och 5 andra aktörer har antagit utmaningen. Därtill har projektet även medverkat på olika forum för att informera och inspirera. Därmed riktade sig projekt 13 även till de enskilda individerna i samhället.

Projekt 5 däremot har nästan enbart riktat sig mot enskilda individer. Projektets genomförande bestod av en tävling där idrottande barn och ungdomar i hela Skåne skulle ta sig till träningar och hemmamatcher på något annat sätt än med bil. Projektet ledde därmed till att idrottens klimatpåverkan i Skåne minskade under tävlingsperioden genom mindre bilresande. Därtill framhäver slutrapporten att projektet bidrog till att inspirera barn, föräldrar och tränare till ett mer hållbart resande.

4.2.2 Pedagogik för hållbarhet

Efter analyssteg 2 var genomförd framgick det att 4 projekt (8, 9, 10, 15) framför allt handlade om olika typer av pedagogik för hållbarhet. Temat syftar till att beskriva de projekt som velat ta fram eller använda sig av material i utbildande syfte, där alla projekten ville skapa en förståelse och engagemang kring miljö och hållbarhet.

Två av projekten (9 & 10) genomförde båda en utbildning med olika fokus. Gemensamt är just det att det explicit handlar om att ta fram pedagogiskt material och aktiviteter som sedan används i projektgenomförandet. Projekt 9 tog fram utbildningsmaterial kring svenska baljväxter: dels för att sprida kunskap om baljväxternas miljö- och hälsomässiga fördelar, dels för att främja användandet av baljväxter i storköksmatlagning, genom exempelvis recept. Materialet har sedan testats på personal genom två pilotutbildningar i två olika kommuner. Projekt 9 ville skapa ett intresse för svenska baljväxter då det är en gröda som enligt slutrapporten främjar den biologiska mångfalden. Därtill är baljväxter ett bra alternativ till animaliska produkter som är förknippade med stora växthusgasutsläpp. Projekt 10 har etablerat en pedagogisk verksamhet för att lära skolelever om havet och dess närområde. Projekt 10 syftade till att ge alla barn och ungdomar i kommunen en tillgång till naturnära upplevelser med fokus på havet, vilket utgör en stor del av kommunens geografi. Genom att utbilda elever i en verklig miljö kan dels lärandet stimuleras, samt skapa en miljömedvetenhet där barnen förstår vikten av sin egen betydelse för en hållbar utveckling. Projektet använde sig dels av resultat från ett tidigare projekt, men arbetade också fram nya pedagogiska program och material för att skapa en lärorik miljö. Enligt slutrapporten hade 1400 grundskoleelever deltagit i verksamheten 2016-2017.

Projekt 8 skapade också ett utbildningsmaterial, men här i form av en guidebok om hållbar vandring med barn i 3000 exemplar. När slutrapporten skrevs hade 611 exemplar sålts genom olika bokhandlare, samt att projektägaren kontaktat bibliotek angående guideboken. Projekt 8 ämnade skapa ett engagemang för naturen och

utvistelsen för familjer. Detta skulle i förlängningen kunna gynna folkhälsan, samt bidra till en respekt för de naturliga miljöerna.

Projekt 15 kan också ses som en typ av pedagogisk verksamhet, då projektet ämnade att upprätta en vandringsled i ett område av kulturarvsmässig betydelse. Projektet ville stimulera till att människor engagerade sig för den lokala kulturarvsmiljön och genom att anlägga leden ges människor en tillgång till kultur- och naturupplevelser. Skyltar, broschyrer och en gratis-app i tre språk (svenska, engelska, tyska) har skapats för att ge information om de fornminnen som finns på leden. Därtill har utbildande vandringar för bland annat förskolor genomförts som fokuserat på allemansrätten och artkunskap.

4.2.3 Grön innovation

Tre av projekten (2, 6, 7) har gemensamt att de har utförts av organisationstypen *lärosäte*, samt att de genom forskning velat utforska eller testa möjligheten för att utveckla rådande tekniska förhållanden mot ett mer hållbart håll. Projektens inriktningsområde skiljer sig däremot åt, även då tillvägagångssättet på ett övergripande plan har likheter.

Två av projekten (2, 7) gjorde båda en form av *kartläggning*. Projekt 2 inriktade sig på biomassa ur ett skånskt fokus där projektet kartlagde mängden och användningen av biomassa. Slutrapporten för projekt 2 argumenterar för att de fossila bränslen måste fasas ut i klimatomställningen, och att biobaserat material är ett möjligt alternativ. Således ämnar projektet bidra positivt till miljö- och klimatarbetet genom att skapa ett underlag och en förutsättning för att genomföra en omställning från fossilbaserat till biobaserat. Bland annat ger projektresultatet förslag på hur nya biobaserade produkter kan tas ut ur befintliga processer för optimal resursanvändning i ett bioraffinaderikoncept. Projekt 7 fokuserade på att kartlägga hur stora växthusgasutsläpp som kommer ur skånskt avfall. Därtill tittade projektet på hur stor den kvarvarande energipotentialen i avfallet är, vilket studien kommer fram till är ganska stor i Skåne. Därmed ville projektet bidra genom att ge ett underlag för att minska miljö- och klimatpåverkan från avfallet, samt att skapa förutsättningen för att använda energin från avfall på ett bättre sätt.

Projekt 6 var av typen *tillämpad forskning* och undersökte möjligheten till att odla ostronskivling på våtmarksbiomassa. I slutrapporten för projekt 6 framgår det att matsvampen, i det här fallet ostronskivling, är mycket intressant ur ett miljöperspektiv då livsmedlet är rikt med protein och därmed ett alternativ till kött (vilket implicit tillskrivs en högre påverkan på miljö och klimat). Projektets slutrapport redovisar att det blev en hög produktion av svamp på den typen av biomassa, vilket skulle kunna utnyttjas i kommersiella syften. Projektet påvisar även att den här typen av naturbaserad teknik kan med lätthet integreras i ett naturligt kretslopp.

4.2.4 Teknisk upplysning

Ett tredje tema framträdde ur analyssteg 2, där fokus för tre av projekten (3, 4, 14) låg på informationsspridning om tekniska lösningar på olika hållbarhetsproblem. Tekniska lösningar syftar i det här fallet på teknologier, såsom byggnadsmaterial eller solceller, som kan främja mer hållbara sociotekniska system. Projekten har i första hand velat sprida kunskap om dessa teknologier, men där de tre projekten utgick ifrån tre skilda tekniska lösningar som de ville informera aktörer om.

Två av projekten (3 & 4) använde sig främst av olika möten och träffar för att informera. Projekt 3 intresserade sig för energieffektivisering inom renovering. Projektägaren framhäver i slutrapporten att en energieffektivisering minskar energianvändningen. Att informera aktörer om de tekniska möjligheter som finns när renovering ska göras kan på så sätt bidra till att samhällets bebyggelse blir energisnålare. Fokusgruppen var framför allt fastighetsägare och företag. 7 frukostmöten genomfördes med fokus på olika aspekter av energieffektivisering, där det i slutrapporten står att det var 20-30 deltagare (framgår inte om det var för varje möte eller sammanlagt). Projekt 4 informerade om solenergi och riktade sig mot villaägare och bostadsrättsföreningar. I slutrapporten står det att projektägaren ville ta tillvara på det stora intresse som finns kring solenergi genom att sprida lättillgänglig, relevant och opartisk information till intressenter. 9 möten arrangerades där det sammanlagt var 280 deltagare. Projektet producerade även en inspirationsfilm som lades upp på föreningens hemsida, samt att filmen ämnades användas som utställningsmaterial på exempelvis mässor.

Projekt 14 har fokuserat på användningen av hampa, framför allt som byggnadsmaterial i form av hampakalk, men även som livsmedel. Projekt 14 ville sprida kunskap om hampa eftersom grödan har flera miljömässiga fördelar. Exempelvis skriver slutrapporten att hampakalk som byggnadsmaterial ger noll och i vissa fall negativt koldioxidavtryck. Projektet har använt sig av ett kurstillfälle (23 deltagare) och en panelsamtals-konferens (65 deltagare) för att informera om både teoretiska och praktiska aspekter av hampans olika användningsområden. Projektet har också skapat inspelade intervjuer med vissa av kursdeltagarna för att sprida kunskapen utanför kursen. Projektet kan i förlängningen ”skapa en mer hållbar utveckling, urbant som på landsbygd” (Slutrapport 14, s. 3).

4.2.5 Nätverk för klimatomställning

Projekt 11 syftade dels till att utöka redan befintligt nätverk för klimatomställning, men framför allt att försöka inkludera näringslivet i klimatarbetet – vilket resulterade i att projektet ensamt tematiserades som *nätverk för klimatomställning*. Projektets huvudsakliga strävan var att 30 företag skulle skriva på en avsiktsförklaring inom ramen för EU:s borgmästaravtal, för att på så sätt påskynda klimatomställningen och

stärka kommunens klimatarbete. Genom att företag åtar sig att arbeta med omställningsfrågan kan det bidra till att nå klimatmålen. Resultatet blev att 15 företag skrev under avsiktsförklaringen. Därtill gick 10 nya företag med i kommunens klimatallians-nätverk till följd av förfrågan om medverkan i projektet.

4.3 Analyssteg 3 – intervjuer med projektägare

Det tredje analyssteget – den kvalitativa textanalysen av projektägarnas intervjuer – har fokuserat på att framhäva information som inte presenterats i slutrapporterna, eller om intervjuvaren motsagt det som stått i slutrapporterna. I intervjuerna har även frågor kunnat ställas angående det som inte framgick i slutrapporten. Detta gäller framför allt frågor kring projektets uthållighet, samt frågor för att få en djupare förståelse för Miljövårdsfondens relevans och förändringspotential. Därmed har analyssteg 3 gett en djupare förståelse som kommer att användas för att besvara studiens frågeställningar.

Mer specifikt har analyssteg 3 ämnat bidra till att kunna besvara frågeställning 2 & 3:

- *Vilken verkan och uthållighet har genererats av projekt som Miljövårdsfonden stöttat?*
- *Hur ser projektägarna på Miljövårdsfondens utformning, samt dess relevans för den regionala utvecklingen inom miljöområdet?*

4.3.1 Verkan

Även då det i vissa fall hade gått flera år mellan projektets slutrapportering och intervjun, gav alla projektägare en bild av projekten som till största del stämmer överens med det som framgick i slutrapporten, men där det även i vissa fall framkommit ny information i intervjun. Således har intervjuerna med projektägarna gett en mer nyanserad bild av projektens verkan än vad slutrapporterna har kunnat ge, vilket bidragit till att ge en mer komplett bild av projektens utfall. Det här avsnittet lyfter fram vissa av de nyanser som framkommit i intervjuerna kring de olika projektens verkan. En fullständig redogörelse för alla aspekter av respektive projekt som framkommit genom intervjuerna hade varit omöjlig att göra med tanke på studiens omfång. Därmed är det endast den mest relevanta informationen som presenteras.

Majoriteten av den information kring verkan hos projekt 10, den marinpedagogiska verksamheten, som projektägare 10B lägger fram i intervjun har redan framkommit i slutrapporten. En sak som inte nämnts i slutrapporten, och som projektägaren anser vara av vikt:

”Vi rapporterar bland annat till SMHI, resultat ifrån när vi mäter temperaturer och siktdjup och så vidare, med årskurs 9, så det blir på riktigt” (Projektägare 10B).

Därefter beskriver projektägaren hur de har märkt att den marinpedagogiska verksamhet har gett en positiv påverkan på skoleleverna i flera bemärkelser:

”Vi märker ju med eleverna hur viktigt de känner att det är att vara miljömedvetna [och] inte tänka på vad andra ska göra utan vad kan jag göra för miljön.” (Projektägare 10B).

Därtill framhäver projektägaren också:

”platsens betydelse för lärandet. Det är det som är grejen med vår marinpedagogiska verksamhet, man lär sig om saker när man är ute i havet och inte sitter och läser en bok.” (Projektägare 10B).

Intervjun med projektägare 12D ger information som inte framgick i slutrapporten. Det framgår att projektet var ett första steg i ett större projektinitiativ. Från projektresultatet kunde de dra flera slutsatser när de sedan utvecklade projektet. Framför allt fick de en förståelse kring rekrytering och hur offentlig sektor kan jobba med näringslivet på ett effektivt sätt. Således kunde projektresultatet, det vill säga förstudien, användas när projektet togs vidare in i nästa steg. Projektägare 12D framhäver också att det här projektet endast har inbegripit resor och mobilitet, och inte med företagens övriga klimatomställning. Men genom att jobba med företagen och deras mobilitetsbeteende kunde det också leda till andra positiva verkningar:

”Jag menar om de börjar resa mer smart och klimatsmart, finns ju hälsoeffekter kopplat till det” (Projektägare 12D).

Utifrån intervjun med projektägare 13E går det att lyfta en del konkreta saker som inte framkommit i slutrapporten. Först påpekar projektägare 13E att agenda 2030 har ett delmål som riktar sig mot matsvinn och därför blev det enkelt för dem att argumentera för projektets genomförande. Projektägaren framhåller sedan abstraktionsnivån hos många miljöproblem och att det kan bli problematiskt när människor ska förstå dess innebörd:

”många andra av de här frågorna blir lite abstrakta, som luftföroreningar och buller, ’jaha vad betyder det’ liksom, men det här så jäkla konkret” (Projektägare 13E).

Angående den Matsvinnskonferens som utgjorde startskottet beskriver projektägare 13E flera av de aktiviteter som genomfördes. Bland annat hade en stor matprofil från Skåne bokats för att inspirera och informera. Allt som allt anser projektägaren att:

”folk kunde gå därifrån med en känsla att man kunde gå hem och göra saker på en gång” (Projektägare 13E).

En annan viktig del av projektet var enligt projektägaren den matsvinnns-aktivitet som genomfördes under Malmöfestivalen, vilket de aktivt jobbade emot under hela projektperioden – det var en ”jättestor satsning” (Projektägare 13E).

Sammantaget för hela projektet berättar projektägare 13E att de fick ett större gensvar än vad de brukar få.

”Det var som att vi kunde känna att det fanns en uppbyggd... något slags behov av det vi kom med” (Projektägare 13E).

I intervjun med projektägare 14F tar hen upp att det har varit viktigt att sprida information om projektet och att de därför har producerat flera korta filmer med intervjuer med vissa av deltagarna, vilket slutrapporten redan redogjort för. Men projektägaren påpekar att de som intervjuades var framstående personer inom sina områden. Bland annat var en forskare med från Lunds universitet som forskat om hampakalk kopplat till fukt. Därtill var flera kommunanställda med från Malmö, Lund, samt en större grupp från Göteborg som sa att de omgående ville testa hampakalk. I förlängningen resulterade det i att en komplement-byggnad till en förskola i Göteborg, ”Sveriges första fossilfria förskola” (Projektägare 14F), byggdes i hampakalk.

Sammantaget känner projektägaren att hela projektet var startskottet för att hampan skulle börja tas på allvar.

”Jag känner att jag har bidragit på ett stort sätt till början av en avstigmatisering [av hampan]” (Projektägare 14F).

Projektägare 15G lyfter bland annat fram värdet av att människor kommer ut i naturmiljö och kulturmiljö, exempelvis det fullåkerslandskap som vandringsleden ligger i. Sedan framhåller projektägaren att projektets verkan kan skifta beroende på vad de fyller sina vandringar och program med. Därtill anser projektägaren att fornminnesvård kan betyda att gamla kulturväxter kommer tillbaka, samt bidra till att få tillbaka en mångfald eller variation i landskapet.

Under intervjuerna ställdes också en mer kontrafaktisk fråga, där projektägarna skulle besvara om projektet hade kunnat genomföras utan finansieringsstödet från Miljövårdsfonden. På det sättet kan informationen ge en förståelse för Miljövårdsfondens betydelse för projektens verkan. Om projektet hade kunnat genomföras utan stöd, går det inte tillskriva Miljövårdsfonden förtjänsten i lika hög grad. Det är viktigt att framhäva att det är en spekulativ fråga där det är svårt att veta hur utfallet i själva verket hade påverkats av Miljövårdsfondens frånvaro.

Fem av projektägarna svarar att de inte hade klarat av att genomföra projektet utan stöd från Miljövårdsfonden. Tre projektägare svarar med ett klart nekande svar.

”Nej, nej, absolut inte! Det hade inte gått, för det var ju det som var det lilla fröet” (Projektägare 10B).

”Det här projektet hade inte genomförts utan miljövårdsfonden, för vi kan inte genomföra sådana här strategiska projekt utan finansiering” (Projektägare 12D)

”Nej absolut inte, inte då därför att det var så pass nytt i Sverige” (Projektägare 14F).

Projektägare 14F förklarar att de exempelvis inte hade kunnat betala för produktionen av filmerna, vilket hen anser är en viktig del av projektet för att de kan återanvändas som informations- och inspirationsmaterial. Därtill har stödet från Miljövårdsfonden inneburit mer än de ekonomiska fördelarna:

”Det ger ju cred såklart att man har fått Region Skånes Miljövårdsfond för att genomföra detta. Det ger credibility, det här på riktigt, titta Region Skåne stöttar detta.” (Projektägare 14F).

Två andra projektägare svarar även de nekande, men där de ger ett mer nyanserat svar.

Projektägare 11C tror inte de hade kunnat genomföra projektet utan stöd från Miljövårdsfonden, åtminstone inte på samma sätt som det nu gjordes. Detta beror på att deras organisation inte har de resurserna att tillgå:

”den resursen [extern konsult] hade vi inte själva eller så hade det tagit mycket längre tid. Jag tror inte vi hade kunnat få till en sådan process, [så] någon form av externt stöd är nödvändigt, skulle jag säga, för att kunna få det till stånd” (Projektägare 11C).

Projektägare 15G svarar på ett liknande sätt:

”Nej, alltså det hade inte blivit samma projekt och dessutom tycker jag det är viktigt att ha med det [miljö-]perspektivet” (Projektägare 15G).

Projektägare 15G fortsätter sitt resonemang med att förklara att de har haft flera olika finansiärer för det här projektet, däribland Jordbruksverket som gett den största summan. Därmed är det osäkert hur projektets verkan hade påverkats av uteblivit stöd från Miljövårdsfonden.

Projektägare 13E svarar att de antagligen hade klarat sig utan stödet från Miljövårdsfonden. Projektägaren berättar att deras organisation har fler finansiärer som de brukar använda sig av och att de antagligen hade klarat sig utan stödet från Miljövårdsfonden i det här fallet, men att det antagligen också hade påverkat utfallet.

Projektägare 9A ger inget tydligt svar på frågan. Hen säger att de inte hade klarat sig utan extern finansiering för det här projektet, men om stödet från Miljövårdsfonden var avgörande vet projektägaren inte.

4.3.2 Uthållighet

Eftersom alla projekten skiljer sig åt på olika sätt påverkar det även hur projektens uthållighet manifesterar sig. Alla projektägare uppger att projekten i någon bemärkelse lever vidare, men där det skiljer sig åt beroende på projekt.

Fyra av projektägarna framhåller att deras projekt i hög grad lever vidare, men hur de lever vidare skiljer sig åt. Tre av projekten har utvecklats ytterligare, medan ett projekt lever vidare i ungefär samma bemärkelse som när det färdigställdes.

I intervjun med projektägare 10B framgår det att den marinpedagogiska verksamhet idag är permanent. När projektperioden var slut och projektet var slutrapporterat, påbörjades en ansökning av bidrag från EU:s stöd för landsbygdsutveckling (LEADER), där projektägaren fick beviljat två miljoner kronor för att ta projektet vidare. Genom dessa pengar kunde exempelvis mer material köpas in. Utöver den marinpedagogiska verksamheten för kommunens skolelever, har de också skapat en sommaraktivitet för bland annat turistande familjer. Under tre veckor på sommaren får familjer komma och testa på att håva ute till havs och undersöka vad de fångat i mikroskop. Projektägaren pekar igen på Miljövårdsfondens betydelse:

”så det lilla fröet vi sådde tack vare Region Skåne har liksom vuxit och blivit riktigt stort” (Projektägare 10B).

Projekt 12 lever enligt projektägare 12D vidare, då projektet var en första fas i ett större sammanhang. Resultaten från projektets förstudie har använts för att ta projektet vidare. När nästa fas skulle genomföras sökte de stöd från en annan finansieringskälla:

”Då fick vi refinansiering för ett större projekt av Energimyndigheten och det gjorde vi tillsammans med Energikontoret, den kommande studien. Där fick vi väldigt fina resultat ska ju sägas.” (Projektägare 12D).

Enligt projektägare 12D har projektet utvecklats ytterligare, där de fått mer finansiering för att göra ett större nätverk, varvid projektet ”pågår just nu” (Projektägare 12D).

Från intervjun med projektägare 14F går det att lyfta fram ett antal aspekter av projektet som tagits vidare. För projektägaren personligen resulterade projektet i att hen har certifierat sig som hampakalkbyggare. Hen framhåller att flera andra deltagare på kursen också har certifierat sig. Projektägare 14F nämner även att det har genomförts en till hampakonferens där de har kunnat fortsätta sprida kunskap. Därtill har projektägaren ihop med den franska byggskolan för hampakalk även påbörjat ett samarbete med en ort i norra Kalifornien (USA) för att sätta upp en systemskola till den franska skolan. Ett inledande samarbete har även påbörjats med aktörer i Sydafrika.

Uthålligheten för projekt 15 är relativt enkelt att fastställa då projektägare 15G framhåller att leden fortsatt är i ordning och att organisationen genomför vandringar, samt andra program kopplat till projektet. I och med att organisationen lägger ut broschyrer vid leden kan de på så sätt mäta hur många broschyrer som plockats upp. Vid tidpunkten för intervjun uppgick antalet till 5000 exemplar, vilket kan ge en indikation på hur många som besökt leden.

De andra tre projekten lever inte vidare i lika stor grad som de första fyra. Däremot framgår det att vissa element av projekten lever vidare.

Genom intervjun med projektägare 9A framgår det att projektet i ursprunglig bemärkelse inte finns kvar, men ”däremot lever väl valda delar vidare” (Projektägare 9A). Projektägaren syftar på den teori och de recept som har återanvänts i andra delar av verksamheten, exempelvis när de vill ”få in mer vegetariskt” (Projektägare 9A). Föreningen har också haft andra projekt som inbegripit svenskproducerade baljväxter.

Projekt 11 lever inte kvar i en direkt betydelse och projektägare 11C säger att de underskattade hur mycket arbete som krävdes för att upprätthålla en god kontakt med företagen.

”Det blev inte riktigt den uppföljning [från kommunens sida] som skulle behövt för att hålla det levande” (Projektägare 11C)

Projektägare 11C säger att de kanske var något tidiga med den här typen av initiativ och om de hade satt i gång med projektet nu så hade de kanske haft både mer resurser att tillgå, samt att de kunnat dra erfarenheter från andra. Däremot lever klimatalliansnätverket kvar där flera företag är delaktiga.

Projektägaren 13E svarar att projektet med matsvinn till viss del lever vidare. Organisationen jobbar ”jättemycket med livsmedel” (Projektägare 13E) och det här

projektet var lite av en uppstart till andra livsmedelsarbete som de arbetar med idag. Därtill framhäver projektägaren att:

”När vi driver projekt försöker vi liksom dra ut och bygga på de erfarenheter som vi har gjort, sen så försöker vi få projekten att ge varandra, så att de ska föda varandra lite grann [...] Så saker och ting pusslas ihop på olika sätt, men det kanske inte alltid tydligt utifrån varför det blir som det blir” (Projektägare 13E).

4.3.3 Relevans

Under intervjuerna med projektägarna är det tre aspekter som framträder mest genomgående angående relevansen: Miljövårdsfondens enkelhet, dess betydelse för att aktörer ska kunna testa nya idéer, samt dess betydelse för mindre organisationer.

Alla projektägare framhäver på olika sätt Miljövårdsfondens enkelhet.

Projektägare 9A framhåller att processen kring Miljövårdsfonden var enkel och bra, speciellt när det kom till själva ansökningen.

Projektägare 10B framhäver i intervjun att Miljövårdsfondens hade en relativt enkel ansökningsprocess:

”Just att det inte varit så svårt att söka, om man jämför med LEADER så var det gigantiskt, man höll på, man blev alldeles tokig på själva ansökan. [...] Det ska inte vara så att man slarvar igenom det, att det ska vara för enkelt heller, men det ska inte vara en jättetröskel att kliva över. Vi hade aldrig kunnat söka de här EU pengarna om vi inte hade övat oss på Miljövårdsfonden.” (Projektägare 10B).

Projektägare 11C argumenterar för Miljövårdsfondens enkelhet vid flera tillfällen:

”det är dels bra att det finns en fond där det finns lite, så att säga, ’enklare’ pengar att tillgå” (Projektägare 11C).

”det är väl det som är fördelen med miljövårdsfonden, att den är enkel” (Projektägare 11C).

”Miljövårdsfonden är ju ändå en ganska enkel administration, man ska ha en projektidé, där man ska visa hur det kan bidra till det regionala, sen så antingen får man pengarna eller inte” (Projektägare 11C).

Projektägare 12D pekar också på att Miljövårdsfondens ansökning är enkelt utformad:

”...man behöver inte lägga ner flera veckor på en ansökan som inte går igenom, utan har du en bra idé så kan du kommunicera det och sen kan du skriva ihop [ansökningen] på några dagar.” (Projektägare 12D).

Miljövårdsfondens fördel har, enligt projektägare 13E, varit att det är en ganska fri form av pengar som inte har jättehöga redovisningskrav: allting måste inte genomföras exakt i detalj och det måste inte vara spikade mål. Projektägaren förklarar att det nästan är ett måste när det kommer till Miljövårdsfonden för att:

”när man söker ganska lite pengar som det oftast är [med Miljövårdsfonden], för det är hög medfinansieringsgrad och så där, och då kan det inte vara för höga krav på formalia, för då går pengarna åt till att man administrerar, så det blir liksom opraktiskt” (Projektägare 13E).

Angående frågan om Miljövårdsfondens betydelse för den regionala utvecklingen inom miljöområdet svarar projektägare 14F att det är svårt, eftersom det är en så stor fråga. Därefter lyfter projektägaren fram aspekter av Miljövårdsfonden som hen ansåg vara av värde:

”För det första tyckte jag att det var lätt att söka det var inte ett massa klydd” (Projektägare 14F).

Projektägare 14F förklarar också att det varit bra att hen kunde söka i form av enskild firma, eftersom det vanligtvis krävs att den sökande har ett aktiebolag eller liknande.

Till sist framhåller även projektägare 15G att Miljövårdsfonden är en relativt enkel och lättillgänglig fond.

Projektägarna lyfter även genomgående fram en annan aspekt av Miljövårdsfondens betydelse – möjligheten att kunna testa idéer. Därtill framhäver många projektägare att Miljövårdsfonden också har en betydelse för mindre organisationer som kanske ofta saknar andra finansieringsmöjligheter.

Projektägare 10B för ett resonemang kring Miljövårdsfondens betydelse och beskriver hur den kommunala budgeten sällan har utrymme att satsa på projekt som främst går ut på att testa idéer. Det är, enligt projektägaren, vid sådana tillfällen som Miljövårdsfonden framför allt visar sin styrka.

Projektägare 11C resonerar kring Miljövårdsfondens betydelse och påpekar att fonden tillhandahåller relativt lite pengar, sett i ett större sammanhang, och att det är svårt att säga hur mycket det påverkar eller inte. Projektägaren tror att det kan ha en stor betydelse för många aktörer, särskilt för mindre kommuner eller mindre föreningar som inte har så mycket andra stöd att söka.

”Hållbarhetsfrågor har ju liksom en bredd och det är kanske viktigt att alla dom rymms inom fonden” (Projektägare 11C).

Fortsättningsvis anser projektägare 11C är det bra att man kunnat stötta lite mindre insatser och snabbare projekt. Projektägaren anser att Miljövårdsfonden:

”spelar en viss roll för hur man kan påskynda omställningen eller testa nya idéer” (Projektägare 11C).

Projektägare 12D poängterar först att:

”[Miljövårdsfonden] har ju ett antal miljoner per år som de delar ut till olika aktörer och det är klart att det har effekt.” (Projektägare 12D).

I intervjun med projektägare 12D framgår det att Miljövårdsfonden är en viktig finansieringskälla för dem, där deras organisation fått beviljat stöd flera gånger för olika projekt. Men projektägaren påpekar att Region Skåne också har andra finansieringsmöjligheter emellanåt och att Miljövårdsfonden inte är det enda som finns.

”Energimyndigheten jobbar vi en del med men de vill ju finansiera mest innovation och forskning och det här [projektet] är ju mer strategiskt, det är ju ganska fluffigt egentligen” (Projektägare 12D).

Projektägare 12D lyfter fram att Miljövårdsfonden är värdefullt bland annat när det handlar om projekt som är i ett tidigt skede. Men att resultatet också kan användas som mall för liknande projekt i andra delar av Sverige:

”Vi kan ju ta grovarbetet till exempel: Hur sätter man i gång? Hur bygger man upp ett arbetssätt? Hur jobbar vi med andra organisationer? Hur tar man fram mallar? Hur ska de implementeras? Vad finns det för hinder och utmaningar? Sen kan vi leverera det till andra [organisationer], hur vi jobbar i Skåne.” (Projektägare 12D).

Projektägare 13E förklarar att Miljövårdsfonden har underlättat deras verksamhet flera gånger genom att bevilja dem ett litet tillskott med pengar för att de ska kunna genomföra ett projekt som exempelvis går ut på att testa en idé.

”Det är så värdefullt när man är en liten organisation, så att om det är flera som använder miljövårdsfonden på samma sätt som vi gör så tänker jag att det är ovärderligt för regionens utveckling att det finns sådana pengar att söka” (Projektägare 13E).

Angående Miljövårdsfondens betydelse för den regionala utvecklingen inom miljöområdet lyfter projektägare 15G fram att den bidrar till att även lite mindre institutioner, såsom deras egen, arbetar med frågor inom miljöområdet.

”Det är ju jätteviktigt för att klara av hållbarhetsmålen att man jobbar på tvären och inte stänger in oss för mycket i kärnuppdraget. [...] Just i dessa dagar när vi måste mötas tillsammans över gränser så kan en sådan här fond vara viktig” (Projektägare 15G).

4.3.4 Förändring

Under intervjun med projektägarna ställdes frågor kring om det är någonting de skulle vilja förändra med Miljövårdsfonden. Syftet med det här kriteriet har varit att lyfta fram aspekter med Miljövårdsfonden som projektägarna tycker är mindre bra, varvid Region Skåne kan ta tillvara på deras erfarenheter och på så sätt försöka optimera styrmedlet.

Alla projektägare som intervjuades framhåller att de generellt är väldigt nöjda med Miljövårdsfonden.

Tre av projektägarna svarar att de inte har tänkt på det eller att de tycker att Miljövårdsfonden är bra som den är. Även när följdfrågor ställdes till respektive projektägare framkom ingen konkret information. Således är det fyra av projektägarna som kommer med förslag på förändring.

Två av projektägarna lyfter fram att det vore bra om Region Skåne utvecklade sin kommunikation utåt kring de som fått finansieringsstöd av Miljövårdsfonden och som också genomfört sina projekt, då det inte finns någon direkt information tillgänglig på Region Skånes kanaler.

”Region Skåne hade kunnat använt de här olika insatserna som görs ute i Skåne mer i sin kommunikation och visa upp och stöttat alla som har fått pengar och lyft fram det på ett tydligare sätt, [exempelvis genom] ’storytelling’ [om tidigare projekt].” (Projektägare 11C).

Projektägare 14F påpekar att det framför allt är en aspekt av Miljövårdsfonden som enligt projektägaren hade kunnat förändras: kommunikation utåt och marknadsföring om detta och andra projekt från Region Skånes sida.

”Jag önskar att man hade fått lite mer synlighet eller att man hade uppmärksamats på ett större sätt, för då hade de säkert fått fler ansökningar

också. De har ju inte ens det på sin hemsida, tidigare projekt, vem som har fått det tidigare. För det är också viktigt när man söker, [...] man vill gärna veta lite hur man ska lägga ribban och vad det finns för möjligheter och tips och inspiration.” (Projektägare 14F).

Projektägare 12D framhäver en annan aspekt, där det i vissa fall kan bli problem när de ska hitta medfinansiering för projekt. Projektägaren framhåller att en möjlighet hade varit att Region Skåne villkorar pengar för att projektägaren sedan kan hitta en medfinansier. Projektägare 12D poängterar att:

”...om man inte hittar motfinansier, ja då faller projektet. Och den andra som vi söker pengar från, en privat finansier eller vad det nu är, så ställer dom samma krav, det blir lite moment 22. Det går väl lösa genom att man villkorar pengar: att man säger ’vi har sökt från den här finansören också, vi får beskedet om 3 månader’. Så man har två bollar inne samtidigt, att de harmoniserar på ett bättre sätt, det är väl någonting som kan utvecklas.” (Projektägare 12D).

Ett till förslag kommer från en av projektägarna och handlar om de formulär som projektägarna ska använda sig av. Projektägaren framhäver att Region Skåne behöver bestämma sig vilken väg de vill gå när det kommer till detaljnivån i formulären. Antingen vill projektägaren se att man låter de sökande skriva fritt utifrån ett antal rubriker i en dokument-mall eller:

”så får man ta in någon som gör ett riktigt formulär som man vet fungerar, så att det verkligen är proffsigt. Så antingen backa eller lägga lite krut på att skapa den här professionalismen.” (Projektägare 13E).

5. Diskussion

Det resultatet framför allt visar på är den stora mångfald av interventioner som kan rymmas inom ett ekonomiskt styrmedel, samtidigt som det lyckas bibehålla ett miljöfokus. Uppsatsen har gjort en djuplodande analys av endast ett fåtal av Miljövårdsfondens projekt, men redan där framkommer bredden på ett tydligt sätt. De analyserade projekten uppvisar en mångfald genom sina skilda verkansområden och projektresultat. Det kan ses som en styrka att det ekonomiska styrmedlet sträcker sig över flera olika områden, samtidigt som den gemensamma nämnaren för projekten är just deras miljöfokus. Därtill visar resultatet på att fördelningen av finansieringsstöd skiljer sig åt beroende på typ av kategori. Den geografiska fördelningen är ojämn, där en del av Skåne har en stor majoritet av beviljade projekt. Utöver det uppvisar resultatet även flera fördelar och nackdelar med Miljövårdsfonden genom projektägarnas intervjuvar, vilket är av värde att diskutera då det kan ha en betydelse för det regionala utvecklingsarbetet i framtiden.

5.1 Fördelning av finansieringsstöd

Resultatet från analyssteg 1 visar på hur Miljövårdsfondens finansieringsstöd har fördelats. Enligt Region Skåne själva eftersträvar de en spridning både geografiskt och ämnesmässigt (Region Skåne, 2019). Den geografiska fördelningen som presenterades i resultatet visar på att 142 av 223 projekt har beviljats i sydvästra Skåne. Kategoriseringen av geografiskt område har, som sagt, inte utgått ifrån var projektens effekt nödvändigtvis uppkommer, utan den adress som framgått i projektansökan. Men att nästan två-tredjedelar av alla beviljade projekt har angett sydvästra Skåne i ansökan ger ändå en indikation på hur fördelningen ser ut. Framför allt är det kommunerna Malmö och Lund som anges, vilket kan förklaras av att flera av de stora aktörerna är lokaliserade där. Eftersom uppsatsen valt att inte analysera de projektansökningarna som inte blivit beviljade får vi inte heller en uppfattning av vilka geografiska områden som fått avslag. Det kan däremot ses som problematiskt att flera kommuner inte fått några projekt beviljade, särskilt i nordvästra Skåne som har 5 kommuner utan något beviljat projekt. Om Region Skåne eftersträvar en geografisk spridning där hela Skåne gynnas av Miljövårdsfonden kan det vara nödvändigt att

nästkommande år bevilja projekt inom de kommuner som saknat beviljade projekt 2013-2019.

Hur många projekt som beviljats varje år har varierat. I genomsnitt beviljades 32 projekt per år, men skillnaden mellan specifika år uppgick som mest till 27 projekt (46 projekt 2014 i jämförelse med 19 projekt 2019). Det är också en stor variation på hur mycket pengar som beviljats mellan åren. Spannet sträcker sig mellan 2 999 500 (2019) och 6 787 320 kronor (2014). 3 av åren har den årliga summan överstigit 6 miljoner kronor, medan 3 av åren har den årliga summan understigit 4 miljoner kronor. En delförklaring till detta kan vara att projekt vissa år har beviljats finansieringsstöd från Klimatsamverkan Skåne (intervju, Lensell, 14 december 2022).

Analyssteg 1 gjorde även en kategorisering av alla 223 projekt utefter organisations- och projekttyp. Här ser vi att det har varit en relativt stor spridning av projekt. Det finns däremot delar av resultatet som utmärker sig i högre grad.

Framför allt kan vi se att den organisationstyp som fått störst genomsnittlig finansieringsstöd var *lärosäten*. Av de drygt 35 miljoner kronor som beviljats gick cirka 8 miljoner kronor till de 35 projekt som ansökts av lärosäten. Eftersom 31 av 35 projekt hade Lunds universitet (12), SLU (12) eller Högskolan Kristianstad (7) som projektägare innebär det att den stora majoriteten av pengarna också beviljades för de här tre aktörerna – vilket sticker ut i jämförelse med de andra organisationskategorierna. I motsats så är *föreningar* den organisationskategori som fått minst genomsnittlig summa beviljat per projekt. Detta beror till största del på att föreningar är den kategori som fått flest antal projekt beviljade, 74 stycken, vilket är en tredjedel av totalen. Här är de beviljade projekten också fördelade på ett större antal projektägare, där den stora majoriteten endast har ett eller två beviljade projekt sammantaget för 2013-2019. På liknande sätt är det en större spridning av projekt inom kategorin *privata* organisationer, där det endast är en projektägare som blivit beviljade fyra projekt. I jämförelse så dominerar den *offentliga* organisationskategorin av Länsstyrelsen som fått 21 projekt beviljade. Därtill är det 16 projekt som beviljats som haft en skånsk kommun som projektägare. Eftersom Region Skåne inte delar ut finansieringsstöd till projekt som ”faller inom kommuners [...] egna ansvarsområden” (Region Skåne, 2015) kan det vara värt att ifrågasätta mängden beviljade projektansökningar från kommuner. Med det sagt har inte uppsatsen undersökt kommunernas projekt närmare och således kan inte en adekvat bedömning göras kring vad som faller inom deras ansvarsområden eller inte.

När det kommer till kategoriseringen av projekttyp är det ingenting i resultatet som utmärker sig på ett markant sätt. Den sammanlagda summan för respektive kategori stämmer till stor del överens med antalet projekt som beviljats. Exempelvis är *kartläggning* den kategori som fått störst summa beviljat, 32% eller drygt 11 miljoner kronor, och som även har flest projekt, 31% eller 69,4 stycken. Den kategori som fått minst antal projekt beviljade är *tillämpad forskning*, 29 projekt eller 13%, vilket även är

den kategori som sammanlagt fått minst pengar: 6,1 miljoner kronor eller 17%. Således påvisar resultatet att det generellt är en relativt jämn fördelning av pengar i relation till antalet projekt per projekttyps-kategori.

5.2 Verkan och uthållighet

Som väntat visar resultatet att projekten har lett till olika utfall, men där det finns vissa likheter. Utifrån analysen av de 15 slutrapporterna kunde fem skilda teman uttydas induktivt: *beteendeförändring mot hållbarhet*, *grön innovation*, *pedagogik för hållbarhet*, *teknisk upplysning*, samt *nätverk för klimatställning* – där alla projekten inbegriper någon form av miljömässig betydelse för den regionala utvecklingen. De teman, eller verkningsområden om man så vill, som framkommit under analysen går att diskutera utifrån de användningsområden som ekonomiska styrmedel kan rikta sig mot. Exempelvis framhåller Naturvårdsverket (2012) att de varor eller tjänster som inte har någon befintlig marknad kan uppmuntras genom interventioner. I Miljövårdsfondens fall kan till exempel projekt inom verkningsområdet *pedagogik för hållbarhet* lyftas fram. Exempelvis har ett av projekten lett till att en vandringsled har etablerats med en kultur- och miljömässig betydelse – något som till stor del inte hade kunnat genomföras utan det här finansieringsstödet. Ett annat projekt inom samma tema ledde till att en marinpedagogisk verksamhet i en skånsk kustkommun kunde testas, och så småningom också permanent etableras. Att finansiera ett projekt som vill testa en idé är något som enligt projektägaren vanligtvis inte går att göra i den kommunala verksamheten. Men genom Miljövårdsfonden möjliggjordes detta. Naturvårdsverket (2012) skriver att det också är någonting som ett ekonomiskt styrmedel kan medföra: möjligheten att stödja verksamheter eller tekniker som är till nytta för samhället, men som inte kan bekosta sig självt genom att vara marknadsmässigt bärande (Naturvårdsverket, 2012). Några av dessa tekniker kan vara det som ett antal av Miljövårdsfondens projekt försökt främja genom informationsspridning. Ett av projekten har exempelvis försökt upplysa om hampans olika användningsområden, framför allt som byggnadsmaterial då det, enligt projektägaren, kan resultera i mycket mindre koldioxidutsläpp. Projektägaren framhäver att hampa är ett material som tidigare varit förbiset, men att det rent tekniskt kan bidra till mer hållbara byggnader. Att Miljövårdsfonden stöttade projektet i ett skede där hampatekniken var ”så pass nytt i Sverige” (Projektägare 14F) var enligt projektägaren helt avgörande för att projektet hade kunnat genomföras. På samma sätt går det att se att temat *grön innovation* passar in under det ekonomiska styrmedlets betydelse för ny men olönsam teknik. Projekten inom detta tema genomfördes av lärosäten och var av typen kartläggning eller tillämpad forskning. Projektresultaten gav bland annat ett vetenskapligt underlag för att kunna skala upp visa typer av innovationer, såsom odling av ostronskivling på

biomassa i ett kommersiellt syfte. Att den här typen av mer tillämpad forskning finansieras av Miljövårdsfonden kan exempelvis leda till nya förutsättningar för en mer hållbar livsmedelsförsörjning i regionen. Två andra tema-områden som projekten gett en verkan inom benämndes i resultatet som: *beteendeförändring mot hållbarhet* och *nätverk för klimatomställning*. Projekt inom dessa teman resulterade bland annat i aktiviteter som fokuserade på matsvinn. Därtill har ett projekt genomförts som fokuserade på hållbart resande inom näringslivet där resultatet har kunnat användas för att ta projektet vidare.

Kriterierna verkan och uthållighet visar sammantaget på liknande resultat som Swecos (2013) utvärdering, där de anser att deras bedömda projekt lett till positiva miljöeffekter. I Swecos (2013) utvärdering framlades det att effekterna främst gällde på kort sikt, men den här studiens resultat visar på att mer än hälften av projekten fortfarande lever vidare, vilket kan kontrasteras mot Swecos (2013) bedömning.

En aspekt av resultatet som kan vara av värde att lyfta fram är att 5 av 7 projektägare ansåg att deras projekt till största del inte hade kunnat genomföras utan Miljövårdsfonden. Detta är i linje med den respons som Swecos (2013) utvärdering fick, där 80% av respondenterna ansåg att Miljövårdsfonden varit avgörande. Däremot går det inte dra någon generell slutsats av studiens resultat, då 7 projektägare av 223 utgör ett alldeles för litet underlag.

Utvärderingen av Sweco (2013) har inte gjort en lika djuplodande analys av projekten som denna uppsats gjort. Sweco (2013) har inte på samma sätt kunnat skildra projektens utfall på ett kvalitativt och nyanserat sätt, vilket talar för värdet av att använda alternativa metoder inom utvärderingspraktiken – något som också efterfrågats (se exempelvis Huitema et al., 2011; Mickwitz & Birnbaum, 2009).

5.3 Relevans

Den här uppsatsen har också undersökt hur projektägarna ser på Miljövårdsfondens relevans för en regional utveckling inom miljöområdet. Det är en stor fråga som inte går att svara rätt på, men där värdet har legat i att ta del av projektägarnas uppfattningar.

I stora drag visar resultatet genomgående på tre aspekter av Miljövårdsfondens relevans.

Först och främst är Miljövårdsfondens fördel dess *enkelhet*, vilket är något som alla projektägare framhåller i intervjuerna. Miljövårdsfonden ses som ett enkelt utformat finansieringsstöd som inte kräver för mycket invecklad administration i jämförelse med andra alternativ. En av projektägarna påpekar att det bör vara så

eftersom det handlar om relativt lite pengar (vilket även en annan projektägare poängterar). Om processen kring Miljövårdsfonden hade varit mer invecklad, då hade nödvändigtvis inte projektägarna tjänat så mycket på att söka pengarna – eftersom det skulle bli för mycket administration i förhållande till storleken på stödet. En annan projektägare framhåller också att det inte ska vara alldeles för lätt att söka pengar, då det finns en risk att ansökningarna slarvas igenom. Men, anser samma projektägare, det ska inte vara en ”jättetröskel att kliva över” (Projektägare 10B).

De två andra aspekterna som resultatet visar på är Miljövårdsfondens möjliggörande av att testa nya idéer. Mer än hälften av projektägarna anser att Miljövårdsfonden betyder mycket när deras organisationer vill ta en ny idé och testa den. Eftersom Region Skåne (2021C) framhåller att projekten *ska* vara av pilotdemonstrations- eller utvecklingskaraktär, är det möjligtvis också därför som projektägarna framhäver denna aspekt. Inte för att de vill bekräfta att de lever upp till kravet, utan för att det är just sådana projekt som blir beviljade. En av projektägarna påpekar också att det är bra att kunna söka pengar som går till att göra ”grovarbetet” (Projektägare 12D), det vill säga att kunna få finansieringsstöd för att sätta en stadig grund som de sedan kan arbeta utifrån. För projekt 12 var det också poängen, varvid de i ett senare skede kunde bygga vidare på projektresultatet och utveckla sitt arbete.

Den tredje aspekten som flera av projektägarna lyfte fram var Miljövårdsfondens betydelse för mindre organisationer som vill genomföra projekt. Det finns, enligt en projektägare, inte alltid så många finansieringsalternativ för mindre föreningar eller kommuner och Miljövårdsfonden kan därför vara särskilt viktigt i den bemärkelsen. En av projektägarna anser också att det är viktigt att inkorporera det miljömässiga perspektivet och inte enbart arbeta med sitt kärnuppdrag, även för mindre organisationer, vilket Miljövårdsfonden kan bidra till. Utöver det framhåller också en av projektägarna att Miljövårdsfonden kan betyda mer än enbart det ekonomiska. När hen fick sitt projekt beviljat gav det också en trovärdighet eftersom det visade på att Region Skåne trodde på projektet.

På ett sätt går det se att de två sista aspekterna följer av Miljövårdsfondens enkelhet, då det är tack vare tillgången till de lite enklare pengarna som de typerna av projekt kan genomföras, samt att trösklarna därmed kan vara lägre för mindre organisationer. Sammantaget visar detta på vilken relevans Miljövårdsfonden kan ha utifrån ett större samhällsmässigt perspektiv.

5.4 Förändring

Kriteriet *förändring* har varit en viktig analysaspekt för den här uppsatsen eftersom det har kunnat synliggöra möjliga brister hos Miljövårdsfondens, samtidigt som förslag på

revidering kunnat uppkomma – vilket således kan bidra till en optimering av styrmedlet.

Av de projektägare som intervjuats för den här studien betonar alla att de över lag är nöjda med Miljövårdsfonden. Som diskuterades ovan framhåller samtliga projektägare Miljövårdsfondens enkelhet, där vissa gör en jämförelse med andra finansieringsstöds mer komplicerade ansökningsprocesser. Men fyra av projektägarna lyfter fram aspekter som hade gynnats av en förändring.

Den förändring som två av fyra projektägare efterfrågar handlar om Region Skånes kommunikation utåt kring Miljövårdsfondens beviljade projekt. Information om beviljade projekt 2022 finns publicerade på Region Skånes hemsida (Region Skåne, 2022B), men ingen direkt information om genomförda projekt. Båda projektägarna anser att en ökad marknadsföring av projekt hade gynnats alla berörda parter. Exempelvis hade Region Skåne kunnat få in fler ansökningar om de även berättar om lyckade projekt, samt att projektägare hade kunnat inspirera varandra. En av projektägarna påpekar att Region Skåne till exempel hade kunnat använda sig av storytelling för att visa upp och stötta de projekt som fått finansieringsstöd av Miljövårdsfonden.

Kravet på medfinansiering är något en av projektägarna lyfter fram och diskuterar, varvid hen kommer med förslag på hur Region Skåne hade kunnat underlätta för ansökande organisationer. Projektägaren påpekar att om man inte finner en motfinansiär, då riskerar projektet att inte kunna genomföras, och att medfinansiärer stundtals ställer motsvarande krav på medfinansiering. Således, anser projektägaren, blir det en form av moment 22. Förslaget projektägaren presenterar innebär att Region Skåne hade kunnat inkorporera en villkorande funktion, där de ger den ansökande projektägaren en begränsad tid för att hitta en motfinansiär. På så vis kan det ske en bättre harmonisering mellan finansierande aktörer.

Slutligen är det en av projektägarna som framhäver en önskan att Region Skåne ser över de formulär projektägarna ska använda sig av. Projektägaren anser att det för tillfället är oklart över vilken väg Region Skåne vill ta, där valet står mellan ett mer informellt formulär eller ett mer formellt. Formuläret bör antingen få en mer professionell utformning med tydligare avsnitt, eller så bör formuläret ges en friare form där projektägaren tillåts skriva utefter egen önskan under givna rubriker.

5.5 Uppsatsens begränsningar och framtida forskning

Uppsatsen har en del begränsningar. De metodologiska val som gjorts har begränsat möjligheten till att generalisera delar av studien. Det hade behövts en bredare, men fortsatt djup, analys av fler projekt för att ge en komplett bild av Miljövårdsfonden. Resultatet som baseras på slutrapporter och intervjuer går inte att generalisera i en

större utsträckning, även då det ger en god förståelse för hur utvalda projektägare exempelvis ser på Miljövårdsfonden och dess samhällsrelevans.

Uppsatsen avgränsningar blir också på ett sätt dess begränsningar. Valet att inte undersöka projektens genomförandegrad har påverkat den översiktliga bilden av Miljövårdsfonden. Den här aspekten hade varit intressant att belysa i en framtida studie, eftersom det skulle ge en förståelse för hur stor del av de beviljade projekten som slutligen genomförs, samt vad det är som påverkar möjligheten till genomförande. Inte heller har uppsatsen granskat utformningen och den interna processen av styrmedlet, då uppsatsen valde att i första hand fokusera på utfallet och de externa aktörernas erfarenheter.

Baserat på den här studien skulle den framtida forskningen kring utvärdering av ekonomiska styrmedel kunna ta flera vägar. Svårigheten i att analysera ett så pass spretigt instrument som Miljövårdsfonden ändå är, sätter vissa begränsningar på vad som kan studeras. Men den här studien har visat på att det finns ett värde i att använda sig av andra kriterier än de som vanligtvis används, särskilt när det handlar om att utvärdera mer pluralistiska instrument. Genom att använda sig av olika typer av utvärderingsverktyg kan studier likt denna bidra till att utvärderingsteorin inom miljöområdet utvecklas ytterligare.

6. Slutsats

Region Skånes Miljövårdsfond har beviljat 223 projekt mellan 2013 och 2019. Det sammanlagda finansieringsstödet uppgick till över 35 miljoner kronor. Geografiskt har fördelningen av projekt varit något ojämnt utspridd i regionen. En tredjedel av alla projekt som beviljats har en förening som projektägare, men det är också den organisationskategori som fått minst genomsnittligt finansieringsstöd. Mest pengar per projekt har lärosäten fått beviljat, även då organisationskategorin har minst antal beviljade projekt.

Uppsatsen ger en nyanserad bild av ett antal av Miljövårdsfondens stödda projekt, där de har lett till ett varierat utfall inom fem olika verkansområden: beteendeförändring mot hållbarhet, pedagogik för hållbarhet, grön innovation, teknisk upplysning, samt nätverk för klimatomställning.

Alla projektägare som intervjuats anser att en av Miljövårdsfondens fördelar är dess enkla utformning. Projektägarna anser också att finansieringsstödet kan vara viktigt för mindre organisationer och för de aktörer som vill testa nya idéer. Förslag på förändring har framkommit från projektägarna, där två av dem anser att Region Skåne bör förbättra kommunikationen utåt kring genomförda projekt.

Uppsatsen visar på värdet av alternativa utvärderingspraktiker, då de kan användas för att ge en fördjupad förståelse av exempelvis ett ekonomiskt styrmedel. Men en fortsatt utveckling av det utvärderingsteoretiska ämnet behövs för att kunna ge en ökad användbarhet av utvärderingar inom miljöområdet.

Tack

Denna uppsats är präglad av en mångfald av tacksamhet. Först vill jag tacka min trogna handledare Sofie Sandin Lompar som varit en klippa hela hösten. Utan henne hade ingenting av värde skapats. Därefter vill jag tacka Region Skåne för att de låtit mig utvärdera delar av deras värdefulla arbete. Framför allt vill jag tacka Helena Lensell som väglett mig genom nya marker på ett upplyftande och upplysande sätt. Slutligen vill jag tacka mina stöttande kurskamrater: tillsammans har vi tagit oss genom uppsatsskrivandets tidsvisa mörker.

Referenser

- Alkin, M. C., Vo, A. T., & Christie, C. A. (2012). The evaluator's role in valuing: Who and with whom. Promoting valuation in the public interest: Informing policies for judging value in evaluation. *New Directions for Evaluation*, 133, 29–41.
- Bergström, G. & Boréus, K. (2012). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur
- Bryman, A. (2016). *Social research methods* (Fifth edition ed.). Oxford: Oxford University Press.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga Metoder*. Stockholm: Liber AB
- Ceballos, G., Ehrlich, P. & Dirzo, R. (2017). Biological annihilation via the ongoing sixth mass extinction signaled by vertebrate population losses and declines. *PNAS*, 114 (30)
- Christie, C. (2003). What guides evaluation? A study of how evaluation practice maps onto evaluation theory. *New Directions for Evaluation*, 97, 7–35.
- Crabbé, A. & Leroy, P. (2008). *The handbook of environmental policy evaluation*. London; Sterling, VA.: Earthscan
- Einhorn, C. (2022, 19 december). Nearly Every Country Signs on to a Sweeping Deal to Protect Nature. *The New York Times*.
<https://www.nytimes.com/2022/12/19/climate/biodiversity-cop15-montreal-30x30.html>
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A. & Wängnerud, L. (2019). *Metodpraktikan : konsten att studera samhälle, individ och marknad* (5th ed.). Norstedts juridik.

- Fischer, E. M., Sippel, S., & Knutti, R. (2021). Increasing probability of record-shattering climate extremes. *Nature Climate Change*, 11(8), 689-695.
- Fischer, F. (1995). *Evaluating public policy*. Chicago, USA: Nelson-Hall Publishers.
- Hettne, B. (2008). *Vad är utveckling?* Stockholm: SNS Förlag
- Houghton, J. (2015). *Global Warming: the complete briefing* (fifth edition). Cambridge: University Press.
- Huitema, D., Jordan, A., Massey, E., Rayner, T., van Asselt, H., Haug, C., Hildingsson, R., Monni, S. & Stripple, J.. (2011). The evaluation of climate policy: theory and emerging practice in Europe. *Policy Sci* 44, 179–198 (2011).
- IPBES. (2019). *Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*. IPBES secretariat, Bonn, Germany.
- IPCC. (2022). *Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability*. Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [H.-O. Pörtner, D.C. Roberts, M. Tignor, E.S. Poloczanska, K. Mintenbeck, A. Alegría, M. Craig, S. Langsdorf, S. Lössche, V. Möller, A. Okem, B. Rama (eds.)]. Cambridge University Press. Cambridge University Press, Cambridge, UK and New York, NY, USA, 3056 pp., doi:10.1017/9781009325844.
- Klave, S. & Brinkman, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Knaap, G. J., & Kim, T. J. (1998). *Introduction: Environmental program evaluation*. Framing the subject, identifying issues. In G. J. Knaap & T. J. Kim (Eds.) *Environmental program evaluation. A primer* (pp. 1–20). Urbana, USA: University of Illinois Press.
- Mickwitz, P. (2003). A Framework for Evaluating Environmental Policy Instruments Context and Key Concepts. *Evaluation*, 9(4), 415-436
- Mickwitz, P. (2006). *Environmental Policy Evaluation: Concepts and Practice*. Vaajakoski: Gummerus Oy.

- Mickwitz, P. & Hildén, M. (2004). Multi-criteria Evaluations for Environmental Policy Development – The Case of Finnish Permit Systems. In Mickwitz, P. (Ed.), 2006, *Environmental Policy Evaluation: Concepts and Practice*, s.139-163.
- Mickwitz, P., & Birnbaum, M. (2009). Key insights for the design of environmental evaluations. In M. Birnbaum & P. Mickwitz (Eds.), *Environmental program and policy evaluation: Addressing methodological challenges. New Directions for Evaluation*, 122, 105–112.
- Naturvårdsverket. (u.å). *Vad är Parisavtalet?* Naturvårdsverket. Hämtad 3 januari 2023 från <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomstallningen/det-globala-klimatarbetet/parisavtalet/vad-ar-parisavtalet/>
- Naturvårdsverket. (2012, oktober). *Styrmedel för att nå miljö kvalitetsmål.* (Rapport 6415). Naturvårdsverket.
<https://www.naturvardsverket.se/globalassets/media/publikationer-pdf/6400/978-91-620-6415-0.pdf>
- Patton, M. Q. (1997). *Utilization-focused evaluation: The new century text* (3rd ed.). London: Sage.
- Regeringskansliet. (2020). *Mål för miljö och klimat.* Regeringskansliet. Hämtad 3 januari 2023 från <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/miljo-och-klimat/mal-for-miljo/>
- Region Skåne. (2015). *Riktlinjer för Region Skånes Miljövårdsfond.* Region Skåne.
<https://www.skane.se/Public/Protokoll/Regionala%20utvecklingsn%C3%A4mnden/2019-12-05/Region%20Sk%C3%A5nes%20Milj%C3%B6v%C3%A5rdsfond%20h%C3%B6sten%202019/Policy%20reviderad%20v%C3%A5r%202015%20slutlig%20version.pdf>
- Region Skåne. (2019). *Svar på frågor om Region Skånes Miljövårdsfond.* Region Skåne. (Tillägg 20191105). [internt dokument]
- Region Skåne. (2020). *Det Öppna Skåne 2030: Skånes Utvecklingsstrategi.* Region Skåne.
https://www.skane.se/siteassets/organisation_politik/regional-utveckling/regional_utvecklingsstrategi_oppna_skane_2030.pdf

- Region Skåne. (2021A). *Miljöprogram för Region Skåne 2030*. Region Skåne. <https://www.skane.se/organisation-politik/om-region-skane/Publikationer/framtid-och-utveckling/miljoprogram-2030/>
- Region Skåne. (2021B). *Region Skånes Miljöpolicy*. Region Skåne. https://www.skane.se/siteassets/organisation_politik/styrandedokument/rs_miljopolicy_220221.pdf
- Region Skåne. (2021C). *Riktlinjer för Region Skånes Miljövårdsfond*. Koncernkontoret Regional Utveckling. https://utveckling.skane.se/siteassets/publikationer_dokument/riktlinjer-for-region-skanes-miljovardsfond_run_2021-06_04.pdf
- Region Skåne. (2022A). *Miljöarbete inom Region Skåne*. Region Skåne. Hämtad 4 januari 2023 från <https://www.skane.se/organisation-politik/Miljo-och-natur/miljoarbete-inom-region-skane/>
- Region Skåne. (2022B). *Region Skånes Miljövårdsfond*. Region Skåne. Hämtad 4 januari 2023 från <https://utveckling.skane.se/utvecklingsomraden/miljo-och-klimat/region-skanes-miljovardsfond/#269702>
- SCB. (u.å.) *Digitala gränser*. Statistikmyndigheten SCB. Hämtad 3 januari 2023 från <https://www.scb.se/hitta-statistik/regional-statistik-och-kartor/regionala-indelningar/digitala-granser/>
- Schoenefeld, J. & Jordan, A. (2019). Environmental policy evaluation in the EU: between learning, accountability, and political opportunities?, *Environmental Politics*, 28:2, 365-384
- Scriven, M. (1991). *Evaluation thesaurus* (Fourth edition). Newsbury Park, CA: SAGE Publications.
- Sveriges Miljömål. (2020). *Sveriges Miljömål*. Sveriges Miljömål. Hämtad 3 januari 2023 från <https://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/>
- Sweco. (2013, 18 december). *Utvärdering av Region Skånes Miljövårdsfond*. Sweco Eurofutures.

UNDP. (2022). *Statement by UN Development Programme Administrator Achim Steiner on the outcome of COP15*. UNDP. Hämtat den 3 januari 2023 från <https://www.undp.org/press-releases/statement-un-development-programme-administrator-achim-steiner-outcome-cop15>

Vedung, E. (1997). *Public Policy and Program Evaluation*. New Bruswick, N.J.: Transaction Publishers.

Vetenskapsrådet. (2017). *God Forskningsed*. Vetenskapsrådet. https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed_VR_2017.pdf

WWF. (2022, 18 oktober). *Living Planet Report 2022 – Building a naturepositive society*. WWF: Gland, Switzerland. https://wwflpr.awsassets.panda.org/downloads/lpr_2022_full_report.pdf

Bilaga 1 – intervjuguide

Bilaga 1 redovisar för den intervjuguide som använts under de semistrukturerade djupintervjuerna med projektägarna. Alla frågor ställdes till alla projektägare, men där även följdfrågor uppkom under själva intervjun. Frågorna är kopplade till respektive utvärderingskriterium.

Verkan

Vad har projektets syfte och mål varit?

Vad har projektet resulterat i?

Har projektet lett till något resultat som ni inte förväntade er?

Vilka påverkande faktorer har funnits under projektets gång?

Hur har kommunikationen kring projektet sett ut?

Vilka andra aktörer har finansierat projektet?

Hade projektet kunnat genomföras utan stöd från Miljövårdsfonden?

Om ja, hur hade utfallet i så fall blivit?

Uthållighet

Lever projektet vidare på något sätt?

Har projektet utvecklats/tagits vidare?

Vad har påverkat möjligheten att 'utveckla/ta vidare' projektet?

Relevans

Vilken betydelse har projektet för den regionala utvecklingen inom miljöområdet?

Vilken betydelse har Miljövårdsfonden för miljöarbetet i regionen?

Finns det något som utmärker Miljövårdsfonden?

Är det något du skulle vilja förändra hos Miljövårdsfonden?

Bilaga 2 – projekt per kommun

Bilaga 2 visar den geografiska fördelningen av Miljövårdsfondens finansieringsstöd för respektive kommun. Tabellen är ett resultat från analyssteg 1, vilket sedan har omvandlats till *karta 1* och *karta 2* (4.1.1, s.28).

Kommun	Antal	Kommun	Antal
Sydväst	142	Centrala	14
Malmö	60	Eslöv	6
Lund	55	Hörby	4
Lomma	12	Sjöbo	4
Trelleborg	7	Höör	0
Svedala	4	Sydost	16
Vellinge	3	Simrishamn	6
Burlöv	1	Ystad	5
Kävlinge	0	Tomelilla	4
Staffanstorps	0	Skurup	1
Nordväst	17	Nordost	27
Helsingborg	7	Kristianstad	22
Höganäs	4	Hässleholm	4
Landskrona	3	Östra Göinge	1
Ängelholm	1	Bromölla	0
Åstorp	1	Osby	0
Bästad	1	Övriga Sverige	5
Perstorp	0	Stockholm	2
Örkelljunga	0	Uppsala	1
Bjuv	0	Borås	1
Klippan	0	Laholm	1
Svalöv	0	Framgår ej	2

LUNDS
UNIVERSITET

WWW.CEC.LU.SE
WWW.LU.SE

Lunds universitet

Miljövetenskaplig utbildning
Centrum för miljö- och
klimatforskningkologihuset
223 62 Lund